

Loterijen als succesvolle fondsenwerfers met de blik op de toekomst

Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V.
Amsterdam
Jaarverslag 2023

— NATIONALE GOEDE DOELEN LOTERIJEN —

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Inhoud

Loterijen als succesvolle fondsenwervers met de blik op de toekomst	3
Verslag directie	7
Verslag raad van commissarissen	19
Geconsolideerde jaarrekening	29
Geconsolideerde balans per 31 december 2023	30
Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2023	32
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2023	33
Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening	34
Grondslagen van de waardering van de activa en passiva en van de resultaatbepaling	37
Toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten	42
Vennootschappelijke jaarrekening	55
Vennootschappelijke balans per 31 december 2023	56
Vennootschappelijke staat van baten en lasten over 2023	58
Toelichting op de vennootschappelijke balans en staat van baten en lasten	59
Overige gegevens	64
Statutaire regeling resultaatbestemming	65
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	65

**VRIENDEN
LOTERIJ**
- SINDS 1989 -

— Inkomsten lotverkoop 2023 —

€1.172 miljoen

42%

58%

**€492
miljoen**

VOOR 249 GOEDE DOELEN EN DUIZENDEN
PROJECTEN IN BINNEN- EN BUITENLAND

**€439
miljoen**
prijzen + cadeaus

incl. € 58,4 miljoen kansspelbelasting

€240 miljoen
organisatie loterijen

€349 mln

€143 mln

1989

€10,2 miljard

2023

VOOR GOEDE DOELEN EN PROJECTEN

Medewerkers
643

Toezicht

Autoriteit Consument & Markt
Autoriteit Persoonsgegevens
Gaming Labs International
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Kansspelautoriteit
Schut | van Os Notarissen
Stichting Reclame Code
PwC Accountants

Loterijen als succesvolle fondsenwerfers met de blik op de toekomst

De impact van vrij besteedbaar geld in tijden van crisis

Het belang van meerjarige, vrij besteedbare financiering werd ook in 2023 weer bevestigd. Volgens de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR was het aantal humanitaire crises in 2023 het hoogste in tien jaar. Onze manier van financieren stelt goede doelen in staat om flexibel in te springen daar waar de nood het hoogst is. De aardbevingen in Turkije en Syrië begin dit jaar maakten weer duidelijk hoe nodig deze vrij besteedbare financiering is. Het draagt bij aan de veerkracht van het maatschappelijke middenveld in tijden dat democratieën wereldwijd onder druk staan.

Voor Nederland was 2023 een jaar waarin steeds meer kinderen te maken hebben met armoede. Door het wegvallen van steunmaatregelen vanuit de overheid en de stijgende kosten voor levensonderhoud en huisvesting werd het ook voor bepaalde gezinnen met werkende ouders steeds moeilijker om de eindjes aan elkaar te knopen. Dat zagen bijvoorbeeld de vier partners in het samenwerkingsverband 'Sam& voor alle kinderen' terug in het aantal aanvragen in 2023. Met een schenking van € 5 miljoen hielpen wij de stijgende vraag naar voorzieningen grotendeels op te vangen.

Loten verkopen om fondsen te werven

Ook dit jaar zien we het waardevolle werk van goededoelenorganisaties die hulp en noodhulp bieden aan de mensen die de gevolgen ervaren van natuurrampen, klimaatverandering en oorlogen. Daarnaast steunen we vele lokale initiatieven die het samenleven in buurten bevorderen en ondersteunen we erfgoed en culturele instellingen. Dat sluit volledig aan bij de missie van de Postcode Loterij en VriendenLoterij: loten verkopen om fondsen te werven voor maatschappelijke organisaties en culturele instellingen, zodat zij hun belangrijke werk kunnen uitvoeren. Juist in deze tijden is het van het grootste belang dat loterijen hun hoge schenkingen aan goede doelen en culturele initiatieven kunnen voortzetten.

Blijven vernieuwen

In 2023 zijn er nieuwe loterijproducten gelanceerd zoals Plus en Premium, waarmee deelnemers elke maand kans maken op nieuwe prijzen. Bij de VriendenLoterij is de VIP-kaart onverminderd succesvol. Daarmee kunnen deelnemers bij steeds meer culturele instellingen terecht en talloze uitjes ondernemen. Dankzij dit soort innovaties en de tomeloze inzet van de medewerkers van de loterijen is het jaar weer positief afgesloten, met gestegen opbrengsten en afdracht voor goede doelen bij beide loterijen.

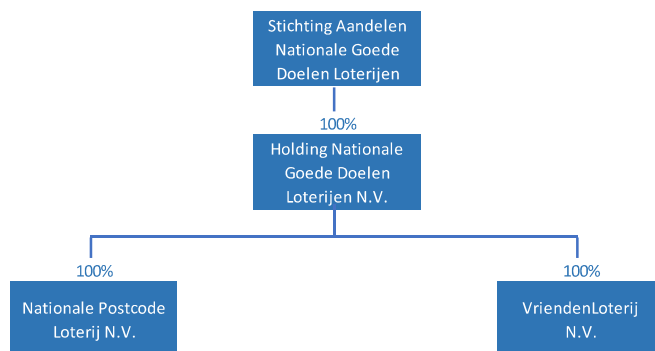
Doelstelling

De Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V. ('de holding') en haar deelnemingen hebben als doelstelling het werven van fondsen voor goede doelen die zich richten op waarde creatie op de lange termijn voor de samenleving. Dit doen zij door middel van het organiseren en exploiteren van loterijen, het aanwenden van de inleg voor goede doelen en het bekendheid geven aan het werk van deze maatschappelijke initiatieven.

Onze organisatie

Onder de holding vallen de Nationale Postcode Loterij N.V. ('Postcode Loterij') en de VriendenLoterij N.V. ('VriendenLoterij'), samen: 'de Goede Doelen Loterijen'. De holding is opgericht op 28 mei 2004, gevestigd te Amsterdam en ingeschreven onder nummer 34208105 bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam. De holding heeft 100% van de aandelen in de Postcode Loterij en de VriendenLoterij en zorgt voor het bestuur en de administratie van de organisaties.

De aandelen in het kapitaal van de holding worden gehouden door enig aandeelhouder Stichting Aandelen Nationale Goede Doelen Loterijen ('de stichting'). De bestuurs- en managementstructuur is voor de twee loterijen hetzelfde. De directie is belast met het bestuur van de vennootschappen en legt hierover verantwoording af aan de raad van commissarissen ('RvC') en aan de algemene vergadering van aandeelhouders. De RvC van de holding heeft een overeenkomst gesloten met Novamedia B.V. over de directievoering en de vergoeding voor het gebruik van intellectueel eigendom, waaronder merken en loterijformats. Novamedia B.V. heeft haar bestuursleden aangewezen als statutaire directie bij de Postcode Loterij en de VriendenLoterij.

De aandelen die de stichting houdt in de holding, zijn niet vrij verhandelbaar. In artikel 6 lid 3 van de statuten van de stichting is bepaald dat het bestuur uitsluitend bevoegd is te besluiten tot vervreemding van de aandelen na toestemming van de RvC van de holding. De stichting vervult een houderschapsfunctie ter bescherming van de continuïteit van de holding en de door haar gedreven ondernemingen: de Goede Doelen Loterijen.

Vergunningen

De Postcode Loterij

De Postcode Loterij organiseert loterijen waarvoor de raad van bestuur van de Kansspelautoriteit een vergunning heeft verleend d.d. 21 oktober 2021 onder nummer 300028/14480 voor de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026.

De VriendenLoterij

De VriendenLoterij organiseert loterijen waarvoor de raad van bestuur van de Kansspelautoriteit een vergunning heeft verleend d.d. 21 oktober 2021 onder nummer 300027/14481 voor de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026.

In 2023 is 42% van de inleg geschonken aan goededoelenorganisaties in diverse sectoren. De Postcode Loterij richt zich op goede doelen op het gebied van mens en natuur in binnen- en buitenland. De gesteunde goede doelen van de VriendenLoterij zijn werkzaam op het gebied van cultuur en welzijn in het Koninkrijk der Nederlanden. Daarnaast kunnen de deelnemers van de VriendenLoterij ervoor kiezen om mee te spelen voor een goed doel, club of vereniging naar keuze, bijvoorbeeld op het gebied van welzijn en gezondheid in Nederland.

Corporate Governance

De huidige herziene Nederlandse Corporate Governance Code ('de code') heeft een wettelijke basis voor beursgenoteerde ondernemingen. De holding volgt vrijwillig deze code, voor zover van toepassing. Met de introductie van de herziene code heeft de holding in 2017 haar reglementen en die van haar dochtervennootschappen in overeenstemming gebracht met de code. Deze reglementen zijn ook gepubliceerd op de websites van de dochtervennootschappen.

De code is geschreven voor beursgenoteerde vennootschappen en bevat dan ook vergaande verplichtingen om de aandeelhouders van informatie te voorzien, zodat zij hun rechten verder kunnen uitoefenen. In de bijzondere structuur van de holding is daarvan geen sprake; hier gaat het immers om de invulling van het houderschap van de aandelen door één stichting. Een aantal bepalingen van de code is dan ook niet van toepassing. Dit betreffen de volgende principes en best practices uit de code: 1.6, 2.8, 3.1.1, 3.3.2, 3.3.3, 4.1, 4.2, 4.3 en 4.4.

Het bestuur van de stichting wordt periodiek geïnformeerd door de directie van de holding en de RvC. Verder wordt het bestuur van de stichting voorzien van alle relevante informatie voordat de jaarrekening van de holding wordt vastgesteld. Aan eventuele aanvullende informatieverzoeken van de stichting wordt door de holding, haar directie en de RvC voldaan.

De RvC-leden worden benoemd door het bestuur van Stichting Aandelen Nationale Goede Doelen Loterijen. De RvC van de holding kiest vrijwillig voor het in stand houden van een geheel onafhankelijke RvC in de zin van de code.

De benoeming van de directie van de holding en de directie van de dochtervennootschappen vindt plaats doordat de RvC van de holding iedere vijf jaar een licentie- en managementovereenkomst aangaat met Novamedia B.V. Daardoor is een aantal bepalingen van de code (deels) niet van toepassing (2.2.1, 2.2.4, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.4.1 en 3.4.2). De raad van bestuur van

Novamedia B.V. bestaat uit drie personen, te weten: mevrouw Van Aken, mevrouw Rog en de heer Verboven. De directie van de Goede Doelen Loterijen bestaat uit dezelfde bestuurders.

Voorafgaand aan de invoering van de herziene code vervulde Risk Management, als onderdeel van de afdeling Risk Management & Legal, al de functie van interne auditdienst. Met de herziene code is een dergelijke afdeling verplicht geworden. Er is voor gekozen om de bestaande inrichting in stand te houden. Tevens valt de afdeling Risk Management & Legal onder de directie van de holding. Dit wijkt in die zin af van best practice 1.3.1 van de code, dat de RvC geen goedkeuring verleent aan de benoeming of het ontslag van leden van de afdeling Risk Management & Legal. Dit gebeurt door de directie, waarbij de afdeling Risk Management & Legal onder de dagelijkse leiding van de managing directors van de loterijen valt.

De auditcommissie van de RvC heeft direct contact met zowel de externe accountant als de interne auditor (afdeling Risk Management & Legal). De voor financiën en IT verantwoordelijke directieleden en de leden van de afdeling Risk Management & Legal zijn aanwezig bij de vergaderingen van de auditcommissie. Risk Management & Legal wordt iedere vergadering besproken. Eén keer per jaar staat het onderwerp risk management geagendeerd in de vorm van een volledige risico-inventarisatie. Hierbij is de gehele RvC betrokken. In de auditcommissie wordt tevens de opzet en effectiviteit van de interne risicobeheersingssystemen besproken. De voltallige RvC krijgt iedere vergadering de notulen van de afgelopen vergadering van de auditcommissie.

De externe accountant van de vennootschap neemt op verzoek van de auditcommissie deel aan de vergaderingen van de auditcommissie, waarin de controleaanpak, de rapportage interim-bevindingen, de controlebevindingen in het accountantsverslag en de uitkomsten van de IT-assurance-opdracht worden besproken. Tevens is de accountant aanwezig bij de RvC-vergadering, waarin de goedkeuring van de jaarrekening aan de orde wordt gesteld. De auditcommissie overlegt zo vaak als zij dit noodzakelijk acht, maar ten minste eenmaal per jaar, buiten aanwezigheid van de directie met de externe accountant. Hetzelfde geldt voor de afdeling Risk Management & Legal.

De benoeming en de evaluatie van de externe accountant wordt in de RvC-vergadering van april in aanwezigheid van de algemene vergadering van aandeelhouders behandeld.

Verslag directie

Samen sterk

In 2023 zijn we erin geslaagd om met beide Loterijen een omzetgroei te realiseren, hetgeen ook leidt tot een stijging van de afdracht aan goede doelen, cultuur en welzijn. Zo was bij de VriendenLoterij de '3 gratis loten campagne' buitengewoon succesvol, en heeft de introductie van Plus en Premium bij de Nationale Postcode Loterij ook tot een aanzienlijke stijging van de opbrengsten geleid. Door de constante marketingactiviteiten, innovatie in onder andere het aantrekkelijke prijzenpakket zijn we er ook dit jaar weer in geslaagd om deelnemers te overtuigen mee te gaan én blijven spelen. Zo dragen wij samen bij aan een betere wereld.

Een groene wereld zonder armoede, waarin mensenrechten worden gerespecteerd, iedereen kan meedoen, met behoud van erfgoed en een bloeiende culturele sector. Doordat onze deelnemers ook afgelopen jaar in groten getale meespeelden, kunnen we honderden organisaties steunen, die werken aan die betere wereld. In 2023 hebben we ruim € 492 miljoen kunnen schenken aan goede doelen en culturele initiatieven. Dit is al meer dan dertig jaar de kracht van de Goede Doelen Loterijen.

Over 2023 schenkt de Loterij 42% van de inleg van de Postcode Loterij en VriendenLoterij aan goededoelenorganisaties, culturele partners, clubs en verenigingen. Bijvoorbeeld aan partners van de Postcode Loterij, zoals Amnesty International, de Hartstichting en de Waddenvereniging. De VriendenLoterij maakt zich sterk voor alle organisaties die zich inzetten voor het behoud van cultureel erfgoed en cultuur, en voor het welzijn van mensen. Bij de VriendenLoterij kunnen deelnemers ook zelf kiezen voor welk doel ze (geoormerkt) willen meespelen.

Dit zijn slechts enkele voorbeelden van de honderden organisaties die schenkingen ontvangen van de Goede Doelen Loterijen. Een uitgebreid overzicht van deze organisaties is weergegeven op de websites van de loterijen.

Internationale strategie

Marktontwikkelingen onderstrepen het belang van Novamedia en de Postcode Loterijen om de krachten internationaal te bundelen en de bijdragen aan goede doelen verder te vergroten. De Postcode Lottery Group heeft daarom de internationale strategie voor de loterijen geactualiseerd. Als uitvloeisel daarvan is in 2023 gewerkt aan het verder versterken van de samenwerking, de kennisuitwisseling en harmonisatie tussen de loterijen en onder andere onze marketing-, human resources-, IT-, en financiële afdelingen.

Financiële processen

Als onderdeel van de krachtenbundeling van de Postcode Lottery Group zijn onze financiële processen naar Oracle Finance Cloud gemigreerd.

Ontwikkelingen in de kansspelmarkt

Zoals verwacht, zagen we in het jaar 2023 wederom veel maatschappelijke discussie over online casino's en sportwedenschappen, en de gevolgen van de legalisering van online kansspelen in oktober 2021. Ook werd per 1 juli 2023

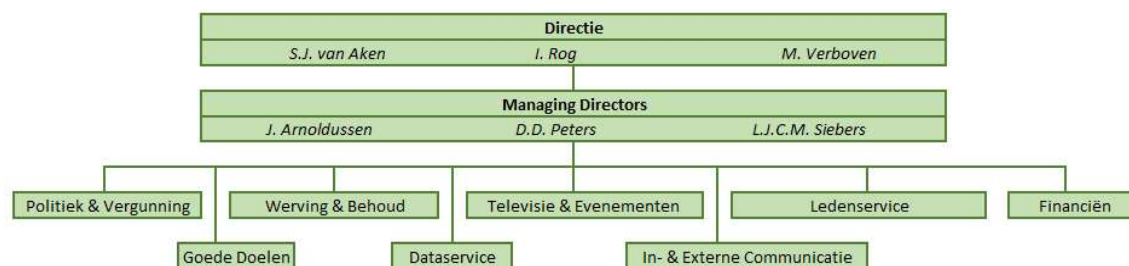
het verbod op ongerichte reclame voor aanbieders van online kansspelen van kracht. De zorgen over het groeiende aantal risico- en probleemspelers bleven echter actueel.

De loterijen zijn veilige kansspelen en zijn uitgezonderd van strengere regels zoals het verbod op ongerichte reclame, omdat ze geen risico kennen op verslaving gezien de lange tijd tussen inzet en uitkomst.

Dat het onderscheid tussen veilige en risicovolle kansspelen telkens aandacht verdient en permanent geborgd moet worden, bleek tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen in het najaar. De Kamer zocht dekking voor een amendement en bepaalde dat de kansspelbelasting per 1 januari 2024 van 29,5% naar 30,5% gaat voor alle kansspelen.

Samenstelling van de directie en managing directors

De statutaire directie van de loterijen wordt gevormd door drie personen: mevrouw Van Aken, mevrouw Rog en de heer Verboven. De directie heeft een deel van de dagelijkse leiding gemandateerd aan de managing directors. Het organogram ziet er als volgt uit.

Novamedia

Novamedia B.V. wordt aangemerkt als verbonden partij aangezien Novamedia de directie voert over de twee loterijen en de directie wordt gevormd door dezelfde personen als de raad van bestuur van Novamedia. Nadere informatie over transacties met verbonden partijen wordt toegelicht in de grondslagen van de jaarrekening onder de paragraaf verbonden partijen.

De deelnemers

Onze deelnemers staan aan de basis van al onze activiteiten. Met hun deelname helpen we organisaties die zich inzetten voor mens en natuur, welzijn en voor behoud van cultureel en historisch erfgoed. Via internet, televisie, brieven, telefoon en (sociale) media onderhouden we het contact met de deelnemers en informeren we hen over wat er mede dankzij hun deelname mogelijk is gemaakt.

De opbrengst voor goede doelen

Over 2023 is 42% van de inleg van de loterijen geschonken aan goede doelen en culturele partners. In het financieel reglement is per loterij vastgelegd hoe het bedrag dat beschikbaar is voor goede doelen, wordt verdeeld. De RvC besluit periodiek tot het vaststellen van deze verdeelsleutel. Wij onderhouden contact met de goededoelenorganisaties en behandelen de aanvragen voor (extra) bijdragen. Daarnaast zijn per loterij toekenningscriteria vastgesteld. De

afdeling Goede Doelen en Partnerships adviseert de directie bij de totstandkoming van de voordracht voor de verdeling van de beschikbare middelen. De definitieve goedkeuring vindt plaats door de RvC van de holding.

In haar funding philosophy stelt de Postcode Lottery Group dat een vrij besteedbare schenking het beste bijdraagt aan de impact van de begunstigde organisatie en haar missie. Meerjarige financiering zonder beperkingen, gebaseerd op vertrouwen, is essentieel voor maatschappelijke organisaties en de uitvoering van hun lange termijn strategie, en voor het stimuleren van ondernemerschap en het nemen van risico's om zo nog meer impact te kunnen maken. Voor organisaties die zich mede richten op noodsituaties - zoals bij de pandemie, de oorlog in Oekraïne, en natuurrampen als gevolg van klimaatveranderingen, worden zo in staat gesteld om het geld meteen in te zetten waar de onmiddellijke behoefte is. Ongeoormerkte financiering is ook belangrijk voor organisaties die zich bezighouden met complexe kwesties, waarbij zij onafhankelijk van regeringen en bedrijven willen kunnen werken.

Postcode Loterij

Over 2023 schenken wij 42% van de inleg van de Postcode Loterij aan goededoelenorganisaties op het gebied van mens en natuur. Dankzij de deelnemers groeit de Postcode Loterij al meer dan dertig jaar.

VriendenLoterij

Van de inleg van de VriendenLoterij gaat over 2023 42% naar musea, culturele instellingen, goededoelenorganisaties, clubs en verenigingen.

Alle deelnemers ontvangen als bevestiging van hun betrokkenheid de VriendenLoterij VIP-KAART. Daarmee krijgen zij unieke voordelen: gratis toegang tot meer dan honderd musea in Nederland, korting op dagjes weg en kans op VIP-arrangementen.

Via geoormerkte loten steunen vele deelnemers van de VriendenLoterij een specifiek doel, waaronder culturele of landelijke goededoelenorganisaties of clubs en verenigingen in hun eigen buurt.

Goededoelenprijzen

De Goede Doelen Loterijen zijn altijd op zoek naar nieuwe manieren om de deelnemers te betrekken bij de missie van de loterijen. Via ons prijzenpakket geven wij hier nader invulling aan. Concreet betekent dit dat er naast de geldprijzen en prijzen in natura, meer prijzen zijn gekomen, die in lijn zijn met de missie van de goede doelen. Prijzen die worden ingekocht bij het goede doel en waarvan dat doel ook direct profiteert. Prijzen waar zowel de goede doelen als deelnemers van profiteren, noemen wij 'goededoelenprijzen'.

Risicobeheersing en toezicht

De directie draagt zorg voor een adequaat, intern risicobeheersings- en controlesysteem dat gericht is op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid ten aanzien van de volgende punten:

- het bereiken van haar doelstellingen;
- effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsprocessen;
- betrouwbaarheid van de (financiële) informatievoorziening;
- naleving van relevante wet- en regelgeving.

Dit systeem bestaat uit de organisatiestructuur, de opzet van de administratieve organisatie, managementrapportages, de uitvoering van

controlewerkzaamheden en de toetsing hierop door de afdeling Risk Management & Legal. Daarnaast heeft de RvC hierbij een toezichthoudende en adviserende rol.

Om de organisatie van de loterijen zo goed mogelijk te laten verlopen, hebben de loterijen een intern risicobeheersings- en controlesysteem dat gebaseerd is op ISO 31000. De instrumenten van dit systeem zijn:

- een risicomanagementproces (identificeren, analyseren en beheersen van risico's), gericht op de waarborg dat de strategische, operationele, financiële en compliance-doelstellingen van de Goede Doelen Loterijen worden gehaald;
- interne controle op de opzet en werking van de interne risicobeheersings- en controlemaatregelen;
- het reglement van de raad van commissarissen, waaronder de profielschets en de gedragsregeling, voor het bevorderen van een effectief toezicht door de leden van de RvC;
- een code of conduct ten aanzien van de maatschappelijke en milieuverantwoordelijkheid van onze leveranciers;
- handleidingen voor de inrichting van de financiële verslaggeving en procedures voor de opstelling daarvan;
- een systeem van monitoring van en rapportage over de aanwezige beheersingsmaatregelen ten aanzien van compliance en communicatie met (potentiële) deelnemers.

Een belangrijk vast onderdeel op de agenda van de directie en de auditcommissie is de evaluatie van de belangrijkste onderkende risico's en de mate waarin de huidige maatregelen nog voorzien in een adequate beheersing van deze risico's. Hierbij is tevens expliciet aandacht voor het onderwerp fraude. Monitoring van maatregelen voor het beheersen van de voornaamste risico's en de onderliggende processen vormt de basis voor de werkzaamheden van de afdeling Risk Management & Legal, die onafhankelijk rapporteert aan directie en auditcommissie.

Het team Risk Management heeft in overleg met de directie, vanuit zijn interne auditfunctie diverse controles uitgevoerd op de bedrijfsprocessen.

Daarnaast is er een intern IT-auditprogramma. Het primaire doel van de interne IT-audits is om vast te stellen of de beveiliging van informatie bij de Goede Doelen Loterijen voldoet aan de daaraan gestelde interne en externe vereisten, zoals onder andere is gesteld in de ISO 27001. In 2023 is er tevens een certificatie-audit op het informatiebeveiligingsmanagementsysteem door PricewaterhouseCoopers Certification B.V. uitgevoerd. Dit heeft geresulteerd in het behoud van het ISO 27001-certificaat.

De Goede Doelen Loterijen onderkennen de volgende voornaamste strategische, operationele, financiële en compliance risico's.

Vergunningen voor het organiseren van loterijen

De Kansspelautoriteit geeft vergunningen af voor bepaalde tijd. De statuten, vergunningen, deelnemersreglementen en financiële reglementen vormen het kader waarbinnen de activiteiten worden uitgevoerd. De directie en de RvC zorgen ervoor dat de organisatie handelt conform de vergunningen. Naleving van wet- en regelgeving is van fundamenteel belang voor de voortzetting van de activiteiten van de Goede Doelen Loterijen. Door incorporatie van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving in het normenkader van de bedrijfsprocessen wordt blijvend gewerkt aan compliance. De Kansspelautoriteit ontvangt per kwartaal diverse rapportages en jaarlijks de jaarrekening met controleverklaring en IT-

assurance-verklaringen. Het ministerie van Justitie en Veiligheid ontvangt daarnaast ook jaarlijks de jaarrekening en het publieksverslag.

Het reputatierisico voor de loterijen

De loterijen hebben als doelstelling zoveel mogelijk fondsen te werven voor goede doelen, nu en in de toekomst. Er is geen winstoogmerk. Het is van groot belang dat de operationele processen goed worden uitgevoerd. Die verplichting hebben de loterijen naar de vergunningverstrekker, de deelnemers en de goede doelen en culturele partners. De loterijen streven dan ook naar een foutentolerantie van nihil. Alle operationele processen, de procedures en het risicobeheersings- en controlesysteem zijn daarop ingericht.

Privacy en informatiebeveiliging

Om compliant te zijn en te blijven met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is er onder andere een Data Protection Officer. Ook is er een privacy framework opgezet, waarbij alle afdelingen van de loterijen zijn betrokken. Op deze manier wordt de borging van privacy breed gedragen binnen de organisatie. Daarnaast hebben de loterijen in 2023 het ISO 27001-certificaat behouden. Dit is de waarborg voor het continu verbeteren en optimaliseren van de informatieveiligheid binnen de loterijen.

Gekwalificeerde medewerkers

Het belang van voldoende gekwalificeerde medewerkers is een permanent aandachtspunt van de directie. In 2023 is er extra aandacht besteed aan strategische personeelsplanning en het aanbieden van gerichte trainingen en opleidingen. Internationale uitwisseling van collega's en de positionering als 'internationale werkgever' staan op de agenda.

Rente- en kasstromen

De afdrachten aan partners worden voor een deel gedurende het jaar overgemaakt. Om voldoende liquide middelen tijdig beschikbaar te hebben, worden deze gedurende het jaar uitsluitend op betaal- en depositorekeningen geplaatst, gespreid over meerdere banken die minimaal een A-rating hebben in Nederland. Daarnaast wordt het liquiditeitenbeleid periodiek geëvalueerd. De loterijen lopen een beperkt risico op deposito's ten aanzien van de renteontwikkeling en de daarmee samenhangende rentebaten en rentelasten op de liquide middelen. Door een zestal renteverhogingen van de Europese Centrale Bank in 2023 is de marktrente het hele jaar positief geweest en ontvangen de loterijen rente op de middelen.

Fraude

Op basis van het frauderaamwerk van de Association of Certified Fraud Examiners ('ACFE') is een raamwerk opgesteld dat specifiek is voor het identificeren van frauderisico's voor loterijen. Op basis hiervan hebben het management en de managing directors de tien belangrijkste risico's onderkend. Deze zijn vastgelegd in de vorm van een integrale frauderisico-analyse. Het proces en de uitkomsten zijn door de directie, audit-commissie en raad van commissarissen vastgesteld.

De controle van de financiële verslaggeving

De Goede Doelen Loterijen hebben een maatschappelijk karakter en communiceren open en helder. Dit jaarverslag wordt onverkort openbaar gemaakt. Het gaat om het verslag van de RvC, het verslag van de directie en de jaarrekening. Op deze verslagen worden de Nederlandse Corporate Governance-bepalingen toegepast,

waaronder de relevante wet- en regelgeving. Belangenverstrengeling tussen de directie en de holding wordt vermeden.

Verder zijn er enkele toezichthouders voor de controle van de financiële verslaggeving.

Raad van commissarissen

De RvC houdt toezicht op basis van de reglementen en op basis van de Nederlandse Corporate Governance Code.

Kansspelautoriteit

De Kansspelautoriteit is een zelfstandige, onafhankelijke toezichthouder die de opdracht heeft te zorgen voor een goed gereguleerd en betrouwbaar aanbod van kansspelen, waaraan consumenten veilig en verantwoord kunnen deelnemen. De minister van Justitie en Veiligheid stelt de wettelijke- en de beleidskaders vast. De Kansspelautoriteit oefent die wettelijke taken onafhankelijk uit. De kosten van de Kansspelautoriteit worden betaald door de vergunninghouders via jaarlijkse vergoedingen en een bestemmingsheffing. De bestemmingsheffing wordt bij alle loterijen berekend op basis van de nominale waarde van de verkochte deelnamebewijzen. Door het ontbreken van een gelijk speelveld tussen de landelijke loterijen heeft deze bestemmingsheffing een discriminerende werking op de Goede Doelen Loterijen. Wij zijn immers, in tegenstelling tot de monopolieloterij-vergunningen, wettelijk verplicht om over 2023 minimaal 40% uit te keren aan het goede doel. De artikel 3-loterijen worden hierdoor onevenredig getroffen door de heffing. In de toekomst kan nieuwe regelgeving dit voorkomen door de heffing te berekenen op basis van de nominale waarde van de verkochte deelnamebewijzen minus de verplichte afdracht.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

De jaarrekeningcontrole wordt uitgevoerd door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. De afdeling Risk Assurance van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (IT-auditors) controleert, op basis van artikel 28 uit de vergunning, in opdracht van de directie de interne beheersing rondom de geautomatiseerde lotenadministratie en heeft een assurance-rapport verstrekt.

Gaming Laboratories International (GLI)

De trekkingsoftware wordt altijd gecontroleerd en gecertificeerd door Gaming Laboratories International (GLI). GLI is door de Kansspelautoriteit aangewezen als onafhankelijke keurinstelling in de zin van artikel 5 van het Kansspelenbesluit.

De notaris

De trekkingen van prijzen vinden plaats onder notarieel toezicht van Schut & Van Os notarissen uit Amsterdam.

Belastingdienst

De Goede Doelen Loterijen hebben samen met Novamedia een nieuw convenant inzake doorontwikkeling van horizontaal toezicht met de Belastingdienst afgesloten voor een periode van drie jaar, vanaf december 2023 tot december 2026. Deze vorm van toezicht is gebaseerd op wederzijds vertrouwen en een sterk intern beheersingssysteem om de fiscale risico's te identificeren en te beheersen. De Belastingdienst steunt daarbij op de werkzaamheden van de afdeling Risk Management voor het uitvoeren van onafhankelijke monitor- en testwerkzaamheden.

ANBI-status

De Postcode Loterij, de VriendenLoterij, de holding en Stichting Aandelen Nationale Goede Doelen Loterijen zijn door de Belastingdienst gekwalificeerd als Algemeen Nut Beogende Instelling. Daarmee heeft iedere entiteit een eigen ANBI-status. De individuele loterijen, de holding en de stichting hebben met de activiteiten geen winstoogmerk, wat één van de voorwaarden is om de ANBI-status van de Belastingdienst te ontvangen. De benodigde gegevens van de holding en de dochtermaatschappijen, en die van de Stichting Aandelen Nationale Goede Doelen Loterijen zijn te raadplegen via de websites. De wijze van publicatie van de gegevens is afgestemd met de Belastingdienst.

Good Operations: 'how we live our mission'

We hebben de ambitie om onze bedrijfsvoering zo duurzaam en maatschappelijk verantwoord mogelijk uit te voeren. Alle activiteiten die we ondernemen om onze organisatie verder te verduurzamen, vatten we samen onder de noemer Good Operations ('GO'): 'how we live our mission'.

Werkend vanuit onze visie, missie en kernwaarden en in dialoog met onze stakeholders hebben wij de internationale GO-agenda ontwikkeld met een team van afgevaardigden vanuit de verschillende internationale Postcode Loterijen. Deze agenda stelt onze ambities vast en geeft inzicht in onze activiteiten als organisatie. De GO-agenda focust op vijf onderwerpen:

1. Een fijne plek om te werken en mensen te ontmoeten.
2. Vergroten van de positieve impact van onze schenkingen en ons prijzenpakket.
3. Campagnes waarbij deelnemers centraal staan.
4. Duurzame en verantwoorde inkoop.
5. Bedrijfsvoering met integriteit.

Wij willen een klimaatneutrale organisatie zijn en werken er hard aan om onze CO₂-uitstoot te verminderen. Het is onze doelstelling om in 2025 50% minder CO₂-uitstoot te hebben (ten opzichte van 2018). De uitstoot die we ondanks onze inspanningen niet kunnen voorkomen, compenseren we volledig door het planten van bomen.

Als werkgever doen we er alles aan om aantrekkelijk te blijven voor bestaande medewerkers en om nieuw talent aan te trekken. We:

- meten dit periodiek via medewerkers-onderzoeken;
- zijn in dialoog met de ondernemingsraad;
- verzorgen internationale uitwisselingen;
- organiseren trainingen en coaching-sessies;
- dragen zorg voor een veilige plek waar iedereen zich welkom voelt en waar talenten tot bloei kunnen komen.

Bestuursverklaring over de risicobeheersing binnen de loterijen

De directie verklaart dat het directieverslag in voldoende mate inzicht geeft in eventuele tekortkomingen ten aanzien van de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen.

De directie verklaart dat de interne risicobeheersings- en controlesystemen een redelijke mate van zekerheid geven dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat.

De directie verklaart dat, naar de huidige stand van zaken, het gerechtvaardigd is dat de financiële verslaggeving is opgesteld op continuïteitsbasis.

De directie verklaart dat in het directieverslag de materiële risico's en onzekerheden zijn vermeld, die relevant zijn voor de verwachting van de continuïteit van de vennootschap voor een periode van twaalf maanden na opstelling van het verslag.

Amsterdam, 15 april 2024

De directie,

S.J. van Aken
Directeur

I. Rog
Directeur

M. Verboven
Directeur

Toelichting resultaten 2023

In de toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten is een nadere analyse opgenomen. Hieronder worden de belangrijkste ontwikkelingen per loterij kort toegelicht.

Nationale Postcode Loterij

Opbrengst (+3,2%)

- opbrengst loterijen 2023: € 830,1 miljoen
- opbrengst loterijen 2022: € 804,5 miljoen

Afdracht voor goede doelen

In 2023 steunde de Postcode Loterij in totaal 176 goede doelen.

- afdracht 2023: € 348,6 miljoen
- afdracht 2022: € 337,9 miljoen

Uitkeringen aan deelnemers

De stijging van het bedrag dat is uitgekeerd aan deelnemers in 2023, is het gevolg van de hogere inleg, waardoor er ook een grotere pot met prijzen en cadeaus beschikbaar was.

VriendenLoterij

Opbrengst (+6,4%)

- opbrengst loterijen 2023: € 341,6 miljoen
- opbrengst loterijen 2022: € 321,1 miljoen

Afdracht voor goede doelen

In 2023 steunde de VriendenLoterij in totaal 73 goede doelen.

- afdracht 2023: € 143,5 miljoen
- afdracht 2022: € 134,8 miljoen

Uitkeringen aan deelnemers

De stijging van het bedrag dat is uitgekeerd aan deelnemers in 2023, is het gevolg van de hogere inleg, waardoor er ook een grotere pot met prijzen en cadeaus beschikbaar was.

Geconsolideerde balans

De balans bestaat met name uit liquide middelen die voor het grootste gedeelte bestemd zijn voor de schenkingen aan goede doelen en voor de nog te betalen prijzen per eind december.

Vooruitzichten

De Loterijmarkt

Nederland heeft een unieke traditie van fondsenwerving via loterijen zonder winst oogmerk. Tegenover deze loterijen met fondsenwerving als missie staat de opkomst van commerciële aanbieders van risicovolle kansspelen.

Wij pleiten ervoor om fondsenwerving voor de samenleving tot één van de hoofddoelstellingen te maken van het kansspelbeleid, naast de huidige doelstellingen van consumentenbescherming, voorkomen van kansspelverslaving en tegengaan van illegaliteit en criminaliteit. Op deze manier kan het belang van de hoge, maatschappelijke loterijopbrengsten in alle beslissingen over het kansspelbeleid worden meegenomen.

Er zijn de laatste jaren veel wijzigingen doorgevoerd in de Nederlandse kansspelmarkt. De vergunningverlening voor artikel 3-loterijen is opengesteld, waardoor er nieuwe aanbieders bij zijn gekomen. De staatsdeelneming Nederlandse Loterij heeft gunstigere vergunningsvoorwaarden dan de rest van de loterijmarkt. De monopolieloterijen Staatsloterij en De Lotto dragen respectievelijk slechts 15% af aan de staatskas en 18% aan sport en enkele goede doelen. Een relevante ontwikkeling voor de loterijmarkt is dat het kabinet in 2023 is gestart met het verkennen van een mogelijke privatisering van de Nederlandse Loterij. In 2024 zullen hier verdere politieke besluiten over genomen worden.

Om een zo hoog mogelijke maatschappelijke opbrengst te krijgen uit loterijen in Nederland, pleiten de Goede Doelen Loterijen al jaren voor een gelijk speelveld, waarbij alle loterijen een gelijk afdrachtspercentage hebben. De Goede Doelen Loterijen hebben over 2023 een afdrachtspercentage van 42% toegepast en naast veel extra schenkingen ook de jaarlijkse bijdragen aan meerjarige partners in stand weten te houden.

Kansspelwetgeving met de hoogste maatschappelijke opbrengst

Loterijdeelnemers in ons land brengen jaarlijks circa € 800 miljoen voor de samenleving bijeen. Dit bedrag bestaat voor een deel uit afdracht aan de staatskas, waaronder kansspelbelasting. Het overgrote deel, bijna € 600 miljoen, bestaat uit bijdragen van loterijen aan goede doelen, sport en cultuur. Honderden goede doelen en duizenden maatschappelijke initiatieven kunnen zo jaarlijks rekenen op een belangrijke financiële bijdrage.

Om deze verworvenheid van het Nederlandse loterijstelsel te borgen hebben wij drie voorstellen voor het kansspelbeleid:

- 1) Vergroot en borg het onderscheid in wet- en regelgeving tussen loterijen en risicovolle kansspelen.
- 2) Zorg voor een gelijk speelveld voor loterijen.
- 3) Voeg fondsenwerving voor de samenleving toe als vierde doelstelling van het kansspelbeleid.

Wet Kansspelen op Afstand

Door de opening van de online kansspelmarkt in oktober 2021 is de kansspelmarkt ingrijpend veranderd. De komst van tientallen online casino's en aanbieders van sportweddenschappen die veel reclame maken om marktaandeel te verwerven, brengt beperkende wet- en regelgeving met zich mee voor aanbieders van risicovolle kansspelen. Het is van groot belang dat veilige loterijen zonder winstogmerk hiervan uitgezonderd blijven zodat ze niet beperkt worden in hun fondsenwerving. Een onderscheid tussen veilige loterijen enerzijds en risicovolle (online) kansspelen anderzijds is cruciaal voor het succes van onze loterijen.

Verwachting 2024

Het verbod op ongerichte reclame voor online kansspelen (onder andere televisie, radio en buitenreclame) is per 1 juli 2023 van kracht gegaan. Dat zal de druk op de advertentiemarkt naar verwachting verminderen. De druk op andere verkoopkanalen zal onverminderd hoog blijven. Het ongelijke speelveld met de monopolieloterijen blijft voor artikel 3-loterijen een beperkende factor, en is nadelig voor de totale opbrengsten uit loterijen in Nederland.

Ook in 2024 zullen wij ons blijven inspannen om onze deelnemers te verrassen, om ons aanbod aantrekkelijk te houden en om verruiming van de vergunningsvoorwaarden te realiseren.

Voor het jaar 2024 is de verwachting dat de loterijen de ontwikkelingen met de huidige personele bezetting kunnen invullen.

Onze Loterijen hebben een positieve impact op de levens van vele mensen dichtbij en ver weg; door het uitreiken van prijzen aan onze deelnemers en door de jaarlijkse ongeormerkte schenkingen aan goede doelen partners. Dit komt niet alleen de samenleving als geheel ten goede, het draagt ook bij aan de inspanningen van onze partners voor een betere wereld. We kijken ernaar uit om met alle collega's in Nederland en met Postcode Loterij collega's in Zweden, Groot-Brittannië, Noorwegen en Duitsland, het komende jaar verder te werken aan het succes van onze Loterijen en aan onze gezamenlijke missie om zoveel mogelijk geld op te halen voor goede doelen en culturele partners.

De uitrol van de internationale strategie zal verder vorm krijgen in 2024 op het gebied van verdere harmonisatie van de operationele processen tussen de loterijen.

Vanwege wetgeving destijds werden de Nationale Postcode Loterij en VriendenLoterij van oudsher ondergebracht in een aparte Nederlandse organisatie. Novamedia voert de directie over deze loterijen op basis van een managementovereenkomst. Het voornemen is om de Nederlandse organisatie onderdeel te maken van de internationale organisatiestructuur waar de vier loterijen buiten Nederland reeds deel van uitmaken. Dit is mogelijk geworden door een wijziging in 2016 van artikel 3 van de Wet op de Kansspelen (toen werd de Nederlandse loterijmarkt deels opengesteld) en het voornemen is om dat in 2024 te realiseren.

Zowel de Goede Doelen Loterijen (Nationale Postcode Loterij en VriendenLoterij) als Novamedia / Postcode Lottery Group hebben op dit moment ieder een eigen intern toezichthoudend orgaan, een raad van commissarissen. Bij de voorgenomen samenvoeging zullen deze beide raden samengevoegd worden tot één RvC van de Postcode Lottery Group, die intern toezicht zal houden op alle Loterij-operaties.

Daarnaast zal voor de Loterijen in Nederland een Toekenningenraad worden gevormd. De Toekenningenraad in Nederland keurt net als dat bij de andere loterijen in het buitenland van toepassing is, zoals de Beirat van de Deutsche Postcode Lotterie, de besluiten over de verdeling van de opbrengsten aan de goede doelen goed. Om de continuïteit te waarborgen in zowel de samengevoegde RvC als de Toekenningenraad, nemen leden van de RvC zitting in de Toekenningenraad dan wel de samengevoegde RvC.

De directie spreekt graag alvast haar oprechte dank uit aan de leden van de RvC voor hun tomeloze inzet, toewijding en expertise. De leden van de RvC hebben een onschatbare bijdrage geleverd aan het succes en de groei van onze organisatie. We zijn dankbaar voor de voortdurende betrokkenheid bij het nastreven van onze missie.

We kijken uit naar het voortzetten van het succes van de Loterijen. Samen met alle collega's, goede doelen partners, en de deelnemers, maken we de wereld wat mooier en bieden we hoop aan al die mensen die dichtbij en ver weg, met hun werk iedere dag een positieve impact hebben op de levens van miljoenen mensen.

Amsterdam, 15 april 2024

mevrouw S.J. van Aken

mevrouw I. Rog

de heer M. Verboven

Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V.
 Beethovenstraat 200, Amsterdam

Verslag raad van commissarissen

De Goede Doelen Loterijen zijn al ruim dertig jaar succesvol. Ze zijn in al die jaren in beweging door continu te innoveren, deelnemers te belonen voor hun loyaliteit en nieuwe deelnemers aan te trekken. De Nationale Postcode Loterij en de Vriendenloterij dragen bij aan een rechtvaardige, groene, eerlijke en gezonde samenleving, waarin ook de waarde van kunst en cultuur tot uiting komt en behouden blijft. De raad van commissarissen van de holding ('RvC') is er trots op dat in dit wederom buitengewone jaar weer meer fondsen zijn geworven voor alle partners door de inzet en betrokkenheid van alle loterijmedewerkers.

Aan de basis hiervan staan onze deelnemers. De Goede Doelen Loterijen en de goede doelen kunnen niet zonder onze deelnemers. Omdat zij massaal meespelen dragen we met elkaar bij aan een betere wereld.

De leden van de RvC voelen zich verbonden met de collega's, de deelnemers en de partners. De RvC is trots op de resultaten van 2023 en dankt iedereen voor zijn bijdrage aan de verwezenlijking van onze gezamenlijke idealen.

Per 13 april 2023 heeft mevrouw Esmeijer het voorzitterschap van de RvC van de Goede Doelen Loterijen overgenomen van de heer Van der Pol die zijn twee zittingstermijnen in de RvC heeft volbracht. Graag spreken we onze grote dank uit aan de heer Van der Pol voor zijn toewijding en waardevolle bijdragen tijdens zijn twee zittingstermijnen in de RvC.

Het voornemen is om in 2024 de Nederlandse organisatie onderdeel te maken van de internationale organisatiestructuur waar de vier Loterijen buiten Nederland deel van uitmaken. Als gevolg hiervan zullen de twee raden samengevoegd worden tot één RvC van de Postcode Lottery Group, die intern toezicht zal houden op alle Loterij-operaties. Daarnaast zal voor de Loterijen in Nederland een Toekenningenraad worden gevormd, die zich zal ontfermen over de verdeling van de opbrengst aan de goede doelen. In de aanloop hiernaartoe voegt mevrouw Van den Hombergh zich bij de RvC als toehoorder. Van den Hombergh is zeer ervaren op het gebied van management en bestuur voor (internationale) maatschappelijke organisaties en semi-publieke instellingen, in het bijzonder op het gebied van internationale samenwerking, mensenrechten, kunst & cultuur, onderwijs en gezondheidszorg.

De RvC stelt vast dat in 2023 een constructieve afstemming heeft plaatsgevonden met de aandeelhouder, Stichting Aandelen Nationale Goede Doelen Loterijen, en spreekt haar waardering uit voor het in 2023 aangetreden bestuur, bestaande uit mevrouw Van Hussen, de heer Feilzer en mevrouw Tümer.

De RvC heeft zich met veel plezier, betrokkenheid en passie ingezet om de missie voort te zetten en heeft het volste vertrouwen dat de samengevoegde opzet de organisatie het succes van de Loterijen zal voorzetten.

Samenstelling RvC

De RvC bestaat per 1 januari 2023 uit vijf personen die ten opzichte van elkaar, de directie en welk deelbelang dan ook, onafhankelijk opereren. In de zin van de code is de RvC volledig en onafhankelijk. De RvC is van mening dat de samenstelling tijdens het jaar 2023 aan de profielschets voldeed. In de statuten van de holding is vastgesteld dat een commissaris voor een periode van vier jaar wordt benoemd en één keer kan worden herbenoemd. Een commissaris kan maximaal twee keer een periode van vier jaar zitting hebben in de RvC. Op 13 april 2023 heeft mevrouw Esmeijer het voorzitterschap van de RvC overgenomen van de heer Van der Pol, die per 13 april 2023 zijn zittingstermijnen in de RvC heeft volbracht.

De RvC van de holding bestaat uit:

Voorzitter

Tot 13 april 2023: de heer C. van der Pol, geboren op 22 november 1949 te Alphen aan den Rijn.

Vanaf 13 april 2023: mevrouw A. Esmeijer, geboren op 23 januari 1966 te Rotterdam.

Financiële administratie, boekhouding, interne risico- en controlesystemen

Per 1 juni 2021 tot 27 januari 2023: de heer P. Rosenmöller, geboren op 11 mei 1956 te Den Helder, tevens lid van de audit commissie, selectie- en benoemingscommissie en contactpersoon voor de ondernemingsraad.

Vanaf 27 januari 2023: mevrouw A. Esmeijer, geboren op 23 januari 1966 te Rotterdam, tevens per 27 januari 2023 voorzitter van de businesscommissie en lid van de selectie- en benoemingscommissie.

Bestuursselectie, aanbeveling en ontwikkeling

Mevrouw mr. R.A.M. Zwart, geboren op 10 maart 1968 te Groningen, tevens voorzitter van de selectie- en benoemingscommissie.

Media en ontwikkeling loterijgerelateerde producten

De heer E.H. Verkoren, geboren op 8 augustus 1968 te Rotterdam, tevens voorzitter van de audit commissie, tevens lid van de businesscommissie.

Bestuursstrategie en risico's verbonden aan de vennootschap

De heer C. van der Pol, tevens voorzitter van de RvC tot 13 april 2023, lid van de auditcommissie (tot 13 april 2023), lid van de selectie- en benoemingscommissie (tot 13 april 2023). Mevrouw A. Esmeijer, tevens voorzitter van de RvC vanaf 13 april 2023, voorzitter van de business commissie, lid van de selectie- en benoemingscommissie.

Aandeelhouder- en werknemersrelaties

De heer P. Rosenmöller, tevens lid van de selectie- en benoemingscommissie en contactpersoon voor de ondernemingsraad.

Rechtshandhaving, statuten en corporate governance

Thans vacature.

Taken en reglementen

De RvC is verantwoordelijk voor het toezicht op het gebruik van de vergunningen. Daarnaast houdt de RvC zich bezig met de besluitvorming over de verdeling van de afdracht voor goede doelen en de goedkeuring van de verdeling.

De RvC heeft de volgende reglementen vastgesteld:

- Reglement van de RvC;
- Profielschets van de omvang en samenstelling van de RvC;
- Gedragsregeling RvC;
- Regeling inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand;
- Reglement auditcommissie;
- Reglement selectie- en benoemingscommissie;
- Reglement businesscommissie;
- Reglement directie;
- Inrichting van de afdeling Risk Management & Legal.

In de reglementen zijn bepalingen opgenomen over de taak en de werkwijze van de raad. Zo is in het Reglement van de RvC vastgelegd dat de leden onafhankelijk van elkaar en van derden moeten kunnen opereren. Een individueel lid moet voldoende deskundig zijn voor zijn of haar functie, maar moet ook qua profiel passen binnen de raad. Op die manier ontstaan er geen hiaten in kennis. Ook is de rol van de voorzitter vastgelegd, evenals de samenstelling en de rol van de kerncommissies, te weten de audit-, de business- en de selectie- en benoemingscommissie.

Rekening houdend met de aard van de onderneming, haar werkzaamheden en het diversiteitsbeleid, is de omvang, samenstelling en verdeling van taken zoals hierna wordt beschreven.

Profielschets

De RvC bestaat uit ten minste drie leden en bij voorkeur uit zeven leden. De samenstelling van de RvC is zodanig dat de combinatie van ervaring, deskundigheid, nationaliteiten, geslacht en onafhankelijkheid van de leden de RvC het best in staat stelt om te voldoen aan de diverse verplichtingen jegens de vennootschap en jegens de bij de vennootschap betrokkenen. De RvC benoemt een voorzitter en een vicevoorzitter. De voorzitter draagt zorg voor het goed functioneren van de RvC en de commissies en is namens de RvC het voornaamste aanspreekpunt voor de directie en de aandeelhouders over het functioneren van leden van de directie en leden van de RvC. De zaken waarop de voorzitter toeziet, zijn vastgelegd in het Reglement van de RvC. Deze zaken zijn in overeenstemming met bepaling 2.3.6 van de Nederlandse Corporate Governance Code. De RvC wordt ondersteund door de secretaris van de vennootschap. De secretaris ziet toe op het volgen van de juiste procedures, faciliteert de informatiestromen en ondersteunt de voorzitter bij de organisatie van de raad. De secretaris wordt benoemd en ontslagen door de directie.

Leden van de RvC worden op basis van de volgende criteria geselecteerd en benoemd conform het diversiteitsbeleid:

- achtergrond/opleiding/training;
- internationale ervaring en vaardigheden;
- onafhankelijkheid;
- nationaliteit;
- leeftijd;

- geslacht;
- affiniteit met de werkgebieden en met die van de partners van de Goede Doelen Loterijen.

De RvC is bij voorkeur als volgt samengesteld:

- landelijk bekende voorzitter;
- drie leden met ervaring op bestuurlijk terrein (overheid, maatschappelijk);
- drie leden met een bedrijfsmatige achtergrond.

Ter ondersteuning van de RvC fungeren drie commissies:

- auditcommissie: minimaal twee leden;
- selectie- en benoemingscommissie: minimaal twee leden;
- businesscommissie: minimaal twee leden.

Corporate Governance Code

De holding kiest er vrijwillig voor zich te houden aan de Nederlandse Corporate Governance Code. De reglementen die de RvC heeft vastgesteld, zijn openbaar. Ze staan op de websites van de loterijen, die voor iedereen te bezoeken zijn.

Wet bestuur en toezicht

De Wet bestuur en toezicht is op 1 januari 2013 in werking getreden. Via deze wet wordt een maximum gesteld aan het aantal functies dat bestuurders en commissarissen kunnen bekleden. De wet beoogt onder meer om de kwaliteit van het bestuur en toezicht te waarborgen. De RvC past deze wetgeving toe bij de (her)benoeming van commissarissen. Daarnaast voldoet zowel de RvC als de directie aan het diversiteitsquotum van de Wet bestuur en toezicht omdat ten minste 30% vrouwelijke en ten minste 30% mannelijke commissarissen zitting hebben. Belangenverstrengeling tussen de commissarissen en de holding wordt vermeden. Er zijn in 2023 bij de holding en de groepsmaatschappijen geen transacties geweest, waarbij tegenstrijdige belangen van commissarissen hebben gespeeld. De hoogte van het bedrag wordt vermeld in de toelichting. Er is geen bezoldiging van de directieleden van toepassing. Voor de directievoering ontvangt Novamedia jaarlijks een bedrag.

Als er zich een tegengesteld belang voordoet met betrekking tot transacties tussen de loterijen en Novamedia, dan wordt een dergelijke transactie goedgekeurd door de voltallige RvC van de loterijen en (mede-)ondertekend door minimaal twee commissarissen van de loterijen.

De RvC heeft onder andere de volgende taken:

- Houden van toezicht op, de (eventueel voorafgaande) controle op en adviseren van de directie over:
 - de realisatie van de doelstellingen van de vennootschap;
 - de strategie, cultuur en waarden die zijn gericht op waardecreatie op de lange termijn voor de samenleving, en de risico's verbonden aan de ondernemingsactiviteiten;
 - de opzet en werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen;
 - het financiële verslaggevingsproces;
 - de naleving van de wet- en regelgeving;
 - de verhouding met de aandeelhouder;
 - de voor de onderneming relevante, maatschappelijke aspecten van ondernemen, het goedkeuren van de jaarlijkse begroting en belangrijke investeringen van de vennootschap;

- goedkeuren van de jaarlijkse uitkering aan partners op grond van de financiële reglementen van de Nationale Postcode Loterij en de VriendenLoterij, en goedkeuren van de verdeling van de resterende afdracht aan bestaande en eventuele nieuwe partners;
- openbaar maken, naleven en handhaven van de corporate governance-structuur van de vennootschap;
- selecteren en voordragen van de externe accountant van de vennootschap;
- in behandeling nemen van en beslissen over gemelde, potentiële tegenstrijdige belangen tussen de vennootschap enerzijds en leden van de directie, de externe accountant en de aandeelhouder anderzijds;
- in behandeling nemen van en beslissen over gemelde, vermeende onregelmatigheden die het functioneren van de directie betreffen.

De RvC bespreekt ten minste éénmaal in het jaar:

- het functioneren van de RvC, van de afzonderlijke commissies en dat van zijn individuele leden, en de conclusies die hieraan verbonden moeten worden;
- het gewenste profiel, de samenstelling, het diversiteitsbeleid en de competentie van de RvC;
- het functioneren van de directie en dat van haar individuele leden, en de conclusies die hieraan verbonden moeten worden;
- de strategie van de onderneming en de risico's die hieraan zijn verbonden, en de uitkomsten van de beoordeling door de directie van de opzet;
- de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, en eventuele significante wijzigingen hierin.

Vergaderingen RvC in 2023

De RvC heeft in 2023 zes keer vergaderd in aanwezigheid van de directie, waarvan één strategiesessie, en tweemaal in aanwezigheid van de algemene vergadering met de bestuursleden van de Stichting Aandelen Nationale Goede Doelen Loterijen. De agenda voor de vergaderingen is opgesteld conform het Reglement van de RvC en de statuten van de holding.

Aanwezigheid (%) van commissarissen bij vergaderingen in 2023:

Naam	RvC-vergaderingen	aanwezigheid bij commissievergadering
de heer Van der Pol (voorzitter tot 13 april 2023)	100%	100%
mevrouw Esmeijer (voorzitter vanaf 13 april 2023)	100%	100%
de heer Rosenmöller	85%	100%
de heer Verkoren	100%	100%
mevrouw Zwart	85%	100%

Roulatieschema van de commissarissen

Naam	datum benoeming	(geplande)datum herbenoeming	datum van aftreden
de heer Van der Pol (voorzitter tot 13 april 2023)	1 november 2014	1 november 2018	13 april 2023
mevrouw Esmeijer (voorzitter vanaf 13 april 2023)	27 januari 2022	27 januari 2026	27 januari 2030
de heer Rosenmöller	3 juni 2019	3 juni 2023	3 juni 2027
de heer Verkoren	16 april 2020	16 april 2024	16 april 2028
mevrouw Zwart*	8 oktober 2015	8 oktober 2019	8 oktober 2023

De heer Van der Pol is na het aflopen van zijn tweede termijn conform de statuten afgetreden op 13 april 2023.

*Mevrouw Zwart is gevraagd om langer als commissaris aan te blijven en een verlenging te accepteren tot en met de algemene vergadering in april 2024. Mevrouw Zwart heeft dat geaccepteerd.

Hoofd- en nevenfuncties van de commissarissen

Hoofd- en nevenfuncties van commissarissen worden bij aantreden en daarna jaarlijks beoordeeld. Hierbij zijn geen belangenverstrengelingen geconstateerd. Gedurende 2023 zijn de functies van de commissarissen als volgt.

Naam	Functie
de heer Van der Pol	voorzitter board Ortec Finance voorzitter raad van commissarissen Tigris Care
mevrouw Esmeijer	directeur/eigenaar Trias66 Advies & Consultancy lid raad van toezicht Elisabeth Strouven Fonds vice-voorzitter raad van toezicht NOS lid raad van toezicht Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) vice-voorzitter raad van toezicht ArteZ Hogeschool voor de Kunsten bestuurslid/secretaris Stichting The Hague Club bestuurslid Van den Berch van Heemstede Stichting
de heer Rosenmöller	fractievoorzitter GroenLinks-PvdA Eerste Kamer lid algemeen bestuur ABP (Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds) lid raad van toezicht SGB (Scholen Gemeenschap Bonaire)
de heer Verkoren	CEO Conclusion commissaris RET
mevrouw Zwart	directeur Waterbedrijf Groningen N.V. bestuurslid Stichting Museum de Oude Wolden (MOW) voorzitter Stichting Gebroeders Hessefonds commissaris Cogas N.V. voorzitter Koninklijk Nederlands Waternetwerk (KNW) commissaris Friese Ontwikkelingsmaatschappij (FOM) bestuurslid Waterinnovatiefonds NWB bestuurslid Stichting Het Hervormd Weeshuis Zwolle voorzitter raad van toezicht Stichting Oude Groninger Kerken

Agendapunten in 2023

De belangrijkste onderwerpen op de agenda in 2023 die voortvloeiden uit de taken van de RvC, staan hier weergegeven. De RvC heeft de bijdragen aan partners definitief vastgesteld op basis van de opbrengst voor goede doelen in 2023 én de uitkomsten van evaluaties van partners. Op de agenda stonden tevens het beleid en de strategie. Daarnaast is aandacht besteed aan het actualiseren van de governance en de vacature voor een nieuwe commissaris.

Verder waren onderwerpen van aandacht:

- het welzijn van de medewerkers en de organisatie;
- ontwikkelingen ten aanzien van de kansspelwetgeving, met name rondom kansspelen op afstand;
- de positie van goede doelen in de huidige samenleving tijdens de strategiesessie.
- de toekomstige governance en de samenstelling van de RvC.

Ten aanzien van de toekomstige governance is de volgende ontwikkeling relevant. Vanwege wetgeving destijds werden de Nationale Postcode Loterij en VriendenLoterij van oudsher ondergebracht in een aparte Nederlandse organisatie. Novamedia voert de directie over deze loterijen op basis van een managementovereenkomst. Het voornemen is om de Nederlandse organisatie onderdeel te maken van de internationale organisatiestructuur, waarvan de vier Loterijen buiten Nederland deel uitmaken.

Dit is mogelijk geworden door een wijziging in 2016 van artikel 3 van de Wet op de Kansspelen (toen werd de Nederlandse loterijmarkt deels opengesteld). In de aangepaste opzet zullen de Loterijen in Nederland niet langer een aparte organisatie zijn, maar net als de Postcode Loterijen buiten Nederland, een volle dochter van Novamedia. Naar verwachting zal de voorgenomen samenvoeging in 2024 in werking gaan. De ondernemingsraad heeft hierop positief geadviseerd en is nauw betrokken bij dit proces.

Gezien het hoge bedrag dat beschikbaar is voor de schenkingen aan partners, besteedt de RvC veel aandacht aan het periodiek vaststellen van het toekenningenbeleid van de opbrengst voor goede doelen. De statuten, vergunningen, financiële reglementen en overeenkomsten met bestaande partners vormen de basis voor de besluitvorming over de afdracht. De RvC keurt alle toekenningen goed, die ten laste komen van het bedrag dat beschikbaar is voor de goede doelen. Daarnaast zijn financiën en risk management, inclusief het interne risicobeheersings- en controlesysteem, onderwerpen op de agenda.

Tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders in april zijn het accountantsverslag en de jaarrekening van de holding besproken en is de jaarrekening goedgekeurd. De algemene vergadering van aandeelhouders heeft de jaarrekening vervolgens vastgesteld.

De Loterijen hebben de volgende kernwaarden: te weten sustainable, sharing, fun en courageous. Novamedia en de Postcode Loterijen hebben een Postcode Lottery Group Guide ontwikkeld, waarin onder andere de belangrijkste elementen, het cultuurbeleid en de kernwaarden zijn opgenomen, voor de loterijen en onze medewerkers.

De benoemingscommissie

De benoemingscommissie is in 2023 driemaal bijeengekomen en heeft daarnaast verschillende keren overleg gevoerd met de directie. De belangrijkste onderwerpen waren het functioneren van managing directors en directie. Evenals opvolgingsvraagstukken van managing directors en leden van de RvC, en het uitvoeren van andere toezichthoudende taken met betrekking tot human resources.

De businesscommissie

De businesscommissie had in 2023 aandacht voor de marketing- en commerciële strategie van de loterijen. Zij heeft iedere vergadering verschillende strategische marketingonderwerpen behandeld. De commissie is dit jaar driemaal bijeengekomen.

De auditcommissie

De auditcommissie heeft conform het Reglement auditcommissie de volgende doelstelling: het leveren van een bijdrage aan het effectief, efficiënt en rechtmatig functioneren van de holding en de Goede Doelen Loterijen. Dit doet de commissie door de RvC te adviseren bij de toezichthoudende taak. Daarnaast adviseert de commissie de directie en het management bij de uitvoering van financiële taken en bij de financiële verantwoording en informatieverschaffing.

Om die doelen te bereiken, heeft de auditcommissie zich in 2023 beziggehouden met de volgende onderwerpen:

- beoordelen en verkrijgen van inzicht in de gebieden met de grootste (financiële) risico's en in de wijze waarop de directie en het management deze risico's effectief beheersen;
- interne beheersing en risicomanagement, gebaseerd op uniforme internationale methodieken;
- verslaggeving (jaarrekening, tussentijdse informatie, beleidsinformatie);
- externe accountant: benoeming, functioneren, de relatie met de accountant, waaronder in het bijzonder zijn onafhankelijkheid, de bezoldiging en opdrachten die niet controle-gerelateerd zijn;
- IT-ontwikkelingen en beveiliging, waaronder risico's op het gebied van cybersecurity, gebaseerd op internationaal beleid (Postcode Lottery Group);
- rapporteringseisen: voorbereiden RvC-vergaderingen met de directie en het management, waarin de jaarrekening en het jaarverslag of tussentijdse financiële cijfers zijn besproken. Ten minste eenmaal per jaar bespreekt en beoordeelt de auditcommissie met de directie en het management de algemene, financiële strategie, het financieel beleid en de financiële procedures.

De auditcommissie is in 2023 viermaal in vergadering bijeengekomen. Vaste onderwerpen van gesprek zijn de verwachte opbrengst- en exploitatieresultaten voor het desbetreffende boekjaar (latest estimates), de werkzaamheden van de afdeling Risk Management & Legal, naleving van wet- en regelgeving en risicomanagement.

Daarnaast is aandacht besteed aan:

- de onzekere situatie in de wereld en de mogelijke impact op de loterijen;
- het financiële verslag 2023 van de holding;
- de bevindingen van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. naar aanleiding van de accountantscontrole 2023;

- het controleplan 2023 en de rapportage interim-bevindingen 2023 van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.;
- de begrotingen voor 2023;
- voortgang en planning jaarplannen afdeling Risk Management & Legal 2023 en 2023;
- liquiditeitenbeheer, spreiding van middelen en de wijze waarop financiële risico's worden beheerst;
- de implementatie van een nieuw internationaal (Postcode Lottery Group) financieel en human resources systeem (Oracle);
- maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Aandeelhouder- en werknemersrelaties

De ondernemingsraad heeft in 2023 diverse gesprekken met de heer Rosenmöller gevoerd. Hierin zijn met name de uitwerking van de voorgenomen samenvoeging van de holding en Novamedia, en de verkiezingen van de nieuwe OR-leden in 2023 besproken. Tevens is in een korte terugblik het jaar doorlopen. Naast het reguliere overleg tussen directie, RvC, aandeelhouder, is meerdere malen contact geweest tussen (de voorzitter van) de directie, (de voorzitter van) de RvC en (de voorzitter van) de aandeelhouder en bestuur van Stichting Aandelen Nationale Goede Doelen Loterijen, over marktontwikkelingen en de governance. In 2023 is bij Stichting Aandelen Nationale Goede Doelen Loterijen een nieuw bestuur aangesteld, bestaande uit mevrouw Van Hussen, de heer Feilzer en mevrouw Tümer.

De jaarrekening

Voor de jaarrekeningcontrole 2023 is PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. benoemd als externe accountant. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 2:101 lid 3 BW legt de RvC de door de directie opgemaakte jaarrekening ter vaststelling voor aan de algemene vergadering van aandeelhouders. Gezien het eigen vermogen en de financiële positie van de Loterijen, is de jaarrekening opgesteld op continuïteitsbasis. De jaarrekening is goedgekeurd door de voltallige RvC en bevat de goedkeurende controleverklaring van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Daarnaast heeft de RvC de begrotingen van de loterijen voor 2024 goedgekeurd.

Bezoldiging directievoering

De Goede Doelen Loterijen betaalt een vergoeding aan Novamedia voor de directievoering. Dit is een managementvergoeding voor verschillende disciplines en is toegelicht in de grondslagen van de jaarrekening onder de paragraaf verbonden partijen.

Het bestuur van Novamedia is verantwoordelijk voor het opzetten en besturen van de Loterij-operaties die werken met de merken en met de Loterij-formats van Novamedia. Op dit moment zijn dat zes Loterijen in vijf landen: Nederland, Zweden, Groot-Brittannië, Duitsland en Noorwegen.

Bezoldiging RvC

De bezoldiging voor de leden van de RvC van de Goede Doelen Loterijen betreft een vaste vergoeding per commissaris en een vaste toeslag voor de zitting in een additionele commissie, dan wel voor het voorzitterschap. De totale bezoldiging over 2023 bedroeg € 124.750 exclusief btw (2022: € 111.500). Per commissaris was de vergoeding over 2023 als volgt:

Naam	bezoldiging	onkostenvergoeding
mevrouw Esmeijer (voorzitter)	€ 31.250	€ 2.000
de heer Rosenmöller	€ 24.375	€ 2.000
de heer Verkoren	€ 27.500	€ 2.000
mevrouw Zwart	€ 25.000	€ 2.000
de heer Van der Pol	€ 8.125	€ 500

De heer Van der Pol is na het aflopen van zijn tweede termijn conform de statuten afgetreden op 13 april 2023.

Geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december 2023

(na resultaatbestemming)

Activa		31 december 2023		31 december 2022	
	Ref.	€	€	€	€
Vaste activa					
Immateriële vaste activa	1	1.633.329		7.031.216	
Materiële vaste activa	2	61.602.990		63.899.896	
Financiële vaste activa	3	2.286.009		2.222.132	
			65.522.328		73.153.244
Vlottende activa					
Voorraden	4	13.854.461		8.579.570	
Vorderingen	5	12.145.449		7.097.933	
Liquide middelen	6	497.051.889		458.082.110	
			523.051.799		473.759.613
Totaal activa		588.574.127		546.912.857	

Geconsolideerde balans per 31 december 2023

(na resultaatbestemming)

<i>Passiva</i>	Ref.	<i>31 december 2023</i>		<i>31 december 2022</i>	
		€	€	€	€
Groepsvermogen	7		27.922.610		27.738.662
Kortlopende schulden					
Partnerverplichtingen	8				
. Postcode Loterij		209.692.976		193.266.250	
. VriendenLoterij		54.634.901		58.121.203	
			<u>264.327.877</u>		<u>251.387.453</u>
Nog te betalen					
Prijzen		124.853.745		110.991.301	
Crediteuren		32.205.487		33.420.550	
Belastingen en sociale premies	9	30.592.277		28.721.749	
Overige schulden	10	<u>108.672.131</u>		<u>94.653.142</u>	
			<u>296.323.640</u>		<u>267.786.742</u>
Totaal passiva			<u>588.574.127</u>		<u>546.912.857</u>

Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2023

		<u>2023</u>	<u>2022</u>
	Ref.	€	€
Opbrengsten	12		
Inleggelden Postcode Loterij		830.077.053	804.500.235
Inleggelden VriendenLoterij		341.639.814	321.064.984
Netto-opbrengst		1.171.716.867	1.125.565.219
Afdracht partners	8		
Afdracht Postcode Loterij		348.632.362	337.890.099
Afdracht VriendenLoterij		143.488.723	134.847.293
		492.121.085	472.737.392
Uitkeringen aan deelnemers	13		
Prijzen		574.332.576	492.074.597
Cadeaus		149.089.506	140.558.651
Goededoelenprijzen en -cadeaus	14	19.701.663	13.867.871
		743.123.745	646.501.119
Ontvangen kortingen op naturaprijzen		-212.448.139	-137.376.454
Ontvangen kortingen op cadeaus		-71.969.339	-73.537.642
Goededoelenprijzen en -cadeaus onder afdracht partners	14	-13.470.228	-9.256.411
Verschil nominale waarde en consumentenwaarde goededoelenprijzen en -cadeaus		-6.231.435	-4.611.460
		439.004.604	421.719.152
Kosten			
Wervingskosten	15	115.808.281	107.943.236
Organisatiekosten	16	79.368.454	66.725.834
Personeelskosten	17	48.583.596	47.577.377
Afschrijvingen	1,2	7.694.738	7.851.468
		251.455.069	230.097.915
Financiële baten en lasten (+/-)	18	11.143.738	-469.591
Resultaat voor belastingen		279.847	541.169
Vennootschapsbelasting	19	95.899	132.581
Resultaat na belastingen	20	183.948	408.588

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2023

		<u>2023</u>	<u>2022</u>
	Ref	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Ontvangen inleggeden		1.177.328.631	1.126.109.682
Betalingen aan partners		- 479.180.660	-473.263.251
Betalingen inzake prijzen en cadeaus		- 428.682.779	-430.715.042
Betalingen aan leveranciers en werknemers		- 240.515.314	-212.205.860
		<u>28.949.878</u>	<u>9.925.529</u>
Ontvangen vennootschapsbelasting		24.971	12.513
Ontvangen/betaalde financiële baten (+/-)		9.994.930	-1.543.198
		<u>38.969.779</u>	<u>8.394.844</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten			
		38.969.779	8.394.844
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in immateriële vaste activa	1	-	-2.132.616
Investerings in materiële vaste activa	2	-	-131.148
Verkoop activa		-	37.000
		<u>-</u>	<u>-2.226.764</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
		-	-2.226.764
Netto-kasstroom			
		<u>38.969.779</u>	<u>6.168.080</u>
Liquide middelen per 1 januari		458.082.110	451.914.030
Mutatie liquide middelen		38.969.779	6.168.080
		<u>497.051.889</u>	<u>458.082.110</u>
Liquide middelen per 31 december			
		497.051.889	458.082.110

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld op continuïteitsbasis in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW van het Burgerlijk Wetboek (BW) en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Op enkele punten wijkt de jaarrekening af van de standaard modellen uit het Besluit Modellen Jaarrekening. De gehanteerde benamingen en classificaties sluiten beter aan bij de activiteiten van de loterijen en bij de bepalingen bij de kosten en opbrengsten, zoals die zijn opgenomen in de vergunningen van de Postcode Loterij en VriendenLoterij.

De jaarrekening is opgesteld in euro's. De diverse balansposten, posten in de staat van baten en lasten en posten van het kasstroomoverzicht zijn via paragraafverwijzingen gerelateerd aan de bijbehorende onderdelen van de toelichting.

Vestigingsplaats

Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V. ('holding') is gevestigd aan de Beethovenstraat 200, 1077 JZ, te Amsterdam. Ingeschreven onder nummer 34208105 bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de directie van de Goede Doelen Loterijen zich over verschillende zaken een oordeel vormt. Daarnaast maakt de directie schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Als het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, dan zijn de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten. De belangrijkste schattingen betreffen:

- de economische levensduur van de verschillende componenten van het pand aan de Beethovenstraat. Deze schattingen zijn gemaakt op basis van een rapport van een externe partij in combinatie met het onderhoudsplan van de verschillende componenten;
- de restwaarde van het pand aan de Beethovenstraat. Deze schatting is gebaseerd op basis van een rapport van een externe partij die op basis van vergelijkbare panden, historische gegevens en recente ontwikkelingen de restwaarde van het pand heeft bepaald;
- de redempties van naturaprijzen, die zijn ingeschat op basis van historische gegevens en de verwachtingen over hoe deelnemers gebruikmaken van naturaprijzen.

Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens van de holding (hoofd van de groep) en haar groepsmaatschappijen opgenomen. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin de holding direct of indirect beslissende zeggenschap kan uitoefenen, doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of zij op enige andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. De groepsmaatschappijen worden voor 100% in de consolidatie betrokken. De in de consolidatie begrepen vennootschappen zijn Nationale Postcode Loterij N.V., Amsterdam (100%) en VriendenLoterij N.V., Amsterdam (100%).

Groepstransacties, groepsresultaten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen worden geëlimineerd. Ongerealiseerde verliezen op groepstransacties worden ook geëlimineerd, tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen zijn, waar nodig, gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen op geconsolideerd niveau.

Aangezien de staat van baten en lasten van de holding in de geconsolideerde jaarrekening is verwerkt, is in de enkelvoudige jaarrekening volstaan met een weergave van een beknopte staat van baten en lasten in overeenstemming met artikel 2:402 BW.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Ontvangen en betaalde rente (financiële baten en lasten) en vennootschapsbelasting zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. De verkrijgingsprijs van de verworven immateriële en materiële vaste activa is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden.

Verbonden partijen

Alle in de groepsstructuur vermelde organisaties worden aangemerkt als verbonden partij. Stichting Aandelen Nationale Goede Doelen Loterijen (Amsterdam) is aan te merken als verbonden partij omdat de aandelen van de holding geheel in handen zijn van deze stichting. Met alle verbonden partijen zijn uitsluitend transacties onder normale marktvoorwaarden, ofwel *'at arm's length'*, aangegaan.

Novamedia wordt aangemerkt als verbonden partij aangezien Novamedia zorgt voor de directievoering over de twee loterijen. De RvC van de holding sluit iedere vijf jaar een licentie- en managementovereenkomst af met Novamedia. Daarin worden afspraken gemaakt over het gebruik van het format en de merken van de twee loterijen en overige door Novamedia voor de loterijen te verrichten activiteiten. De licentievergoeding die de loterijen afdragen aan Novamedia, bedraagt een percentage van de opbrengsten. In de licentie- en managementovereenkomst is tevens opgenomen dat budgetoverschrijdingen van kosten ten opzichte van de door de RvC goedgekeurde cijfers voor rekening en risico van Novamedia komen.

In totaal is over 2023 aan Novamedia per saldo een last van € 31.191.103 inclusief btw verantwoord (2022: € 29.648.929 inclusief btw) met betrekking tot bovengenoemde overeenkomst, exclusief de vergoeding voor directievoering. Als vergoeding voor de directievoering door Novamedia betalen de Goede Doelen Loterijen tezamen een totaalbedrag van € 1.270.500 inclusie btw (2022: € 1.133.939 inclusief btw). Dit is een managementvergoeding voor verschillende disciplines zoals directie, financiën, communicatie en juridische advisering, uitgevoerd door Novamedia.

De individuele directieleden vormen tevens gezamenlijk de raad van bestuur bij Novamedia voor hun internationale werkzaamheden, waarvoor zij aldaar een arbeidsovereenkomst hebben. Conform de geldende wet- en regelgeving worden bestuurdersbeloningen toegelicht in de jaarrekening van Novamedia Holding B.V.

Tussen de Postcode Loterij, VriendenLoterij en Novamedia vinden doorbelastingen van kosten plaats. Deze betreffen kosten die zijn voorgeschoten door de loterijen of door Novamedia. Ze komen voort uit huisvesting, loonkosten en IT-kosten.

Partners

De jaarlijkse verdeling van de opbrengst aan partners wordt per loterij bepaald op basis van de vergunning en het financieel reglement. Conform het financieel reglement is er tevens ruimte voor projectbijdragen aan de partners.

De toekenning van de opbrengst aan goede doelen, inclusief besluitvorming over herziening en verlenging van contracten met hen, is voorbehouden aan de RvC.

Het besluit van de RvC over de verdeling van de afdracht uit de daarvoor beschikbare middelen, wordt uiterlijk binnen drie maanden na het kalenderjaar genomen.

Grondslagen van waardering van de activa en passiva en van de resultaatbepaling

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar. Als gevolg van de implementatie van een nieuw financieel systeem is een aantal kostensoorten in 2023 anders geclassificeerd dan in 2022. Deze verschillen in classificatie hebben geen materiële impact op het beeld van de jaarrekening.

Algemene grondslag van waardering

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, tenzij een andere waarderingsgrondslag is vermeld.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen over de geschatte economische levensduur. Onderzoekskosten en onderhoud worden verwerkt in de staat van baten en lasten. Er wordt rekening gehouden met op de balansdatum verwachte, bijzondere waardeverminderingen. Dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten (bij bedrijfsgebouwen en terreinen) of direct toerekenbare kosten (bij andere bedrijfsmiddelen) onder aftrek van lineaire afschrijvingen over de geschatte economische levensduur. Bedrijfsgebouwen worden afgeschreven tot maximaal de restwaarde. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Ook hier wordt rekening gehouden met op de balansdatum verwachte, bijzondere waardeverminderingen. Voor de Beethovenstraat wordt de componentenbenadering gehanteerd, waarbij per onderdeel de economische levensduur is bepaald. Deze economische levensduur wordt jaarlijks beoordeeld.

Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde van het individuele actief te bepalen, dan wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Er is sprake van een bijzondere waardevermindering als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Als wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen

boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorraden

De voorraden betreffen nog niet uitgekeerde naturaprijzen en cadeaus die zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijzen, onder toepassing van de vaste verrekenprijsmethode of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Vorderingen

Vorderingen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden, worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Dat is het ontvangen bedrag, rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Dit is meestal de nominale waarde.

Operationele leasing

De loterijen kunnen leasecontracten hebben, waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan het eigendom verbonden zijn, niet bij de loterijen ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor.

Algemene grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de loterijen en de afdracht aan partners, uitkeringen aan deelnemers, kosten en andere baten en lasten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd, verliezen reeds zodra deze te voorzien zijn.

Verantwoording opbrengsten

De opbrengst van loterijen omvat de opbrengsten uit de verkoop van loten. De opbrengsten uit de verkoop van loten worden verwerkt in het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Afdracht aan partners

De afdracht aan partners en verantwoorde goededoelenprijzen en -cadeaus worden bepaald op nominale waarde en worden toegerekend aan het verslagjaar waarop de afdracht betrekking heeft.

Uitkeringen aan deelnemers

Uitkeringen aan deelnemers worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. De bruto-uitkering aan deelnemers betreft de waarde in het economische verkeer van prijzen en cadeaus die aan deelnemers worden verstrekt.

Prijzen aan deelnemers betreffen de uitkeringen vanuit een trekking volgens de vergunning onder toezicht van de notaris. Onder cadeau-deelnemers verstaan we overige uitkeringen met een economische waarde, die zijn verstrekt aan onze deelnemers.

De ontvangen kortingen op naturaprijzen en -cadeaus die in mindering zijn gebracht vanwege volumekortingen, worden zichtbaar gemaakt op de last uitkeringen aan deelnemers. Bij uitkeringen aan deelnemers in natura komt de kansspelbelasting over de consumentenadviesprijs voor rekening van de loterijen als deze waarde de vrijstelling voor de kansspelbelasting overschrijdt.

Bij goededoelenprijzen en -cadeaus betalen de loterijen kansspelbelasting als de economische waarde de vrijstelling voor de kansspelbelasting overschrijdt. De goededoelenprijzen en -cadeaus zijn naar hun aard zowel verantwoord als 'afdracht partners' en als 'uitkeringen aan deelnemers'. Om dubbeltekening te voorkomen, zijn goededoelenprijzen en -cadeaus vervolgens zichtbaar afgetrokken van de uitkering aan deelnemers.

Kosten

De kosten bestaan uit wervingskosten, organisatiekosten, personeelskosten en afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa. De kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

De wervingskosten betreffen de directe kosten van de wervingsactiviteiten, maar ook de kosten die samenhangen met de verkregen vergunningen en kosten die hieraan zijn verbonden. Onder organisatiekosten zijn de zogenaamde backofficekosten opgenomen. Dit zijn met name de management- en licentievergoeding, kosten voor de geautomatiseerde gegevensverwerking (lotenadministratiesysteem), huisvestingskosten, kantoorkosten, administratiekosten, kosten accountantscontrole en kosten inhuur overige externe deskundigen.

De personeelskosten bestaan uit salarissen, sociale lasten, pensioenen en overige personeelskosten. Salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan medewerkers.

De Postcode Loterij heeft een collectieve pensioenverzekering afgesloten bij een verzekeraar. De pensioenregeling betreft een middelloonsysteem tot het

salaris van € 114.866 op fulltime jaarbasis. Daarnaast is er een partnerpensioen en een wezenpensioen verzekerd. Voor werknemers met een fulltime salaris boven de € 114.866 biedt de werkgever een vrijwillige faciliteit aan in de vorm van een netto-pensioenproduct. De Postcode Loterij heeft de pensioenregeling verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie is als last verantwoord. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verkrijgingsprijs (over terreinen wordt niet afgeschreven). Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte, economische levensduur. Indien een schattingswijziging van de economische levensduur plaatsvindt, worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en boekverliezen bij desinvestering van immateriële en materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen. Voor het inzicht is het verkoopresultaat van het pand in Eemnes apart in de staat van baten en lasten verantwoord.

Rentebaten, rentelasten en kosten betalingsverkeer zijn onder de financiële baten en lasten opgenomen. Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva.

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de staat van baten en lasten, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen), vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Binnen de fiscale eenheid vindt verrekening plaats alsof er sprake is van zelfstandige belastingplichtigen.

Risicobeheersing

De financiële risico's van de Goede Doelen Loterijen zijn beperkt. De volgende risico's worden onderkend:

Valutarisico

De Postcode Loterij en de VriendenLoterij zijn alleen werkzaam in Nederland. Het valutarisico voor deze loterijen is zeer beperkt.

Rente- en kasstroomrisico

De Goede Doelen Loterijen hebben liquide middelen in de vorm van betaalrekeningen en deposito's bij banken. De loterijen lopen een beperkt renterisico ten aanzien van de renteontwikkeling en de daarmee samenhangende rentebaten en rentelasten op de liquide middelen.

Kredietrisico

De Goede Doelen Loterijen hebben geen concentraties van kredietrisico die tot afwaardering van de desbetreffende vordering kunnen leiden. Verkoop van loten aan deelnemers vindt plaats door vooruitbetaling.

De directie draagt zorg voor een adequaat, intern risicobeheersings- en controlesysteem dat is gebaseerd op managementrapportages, de uitvoering van controlewerkzaamheden, de organisatiestructuur, de opzet van de administratieve organisatie en de interne beheersing en de adviezen van de RvC. De directie is van mening dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden bevat en dat het interne risicobeheersings- en controlesysteem in 2023 adequaat heeft gewerkt.

Naast de financiële risico's onderkennen de Goede Doelen Loterijen onder meer de volgende strategische en operationele risico's:

- de afhankelijkheid van vergunningen voor het organiseren van loterijen, die semi-permanent verstrekt worden. De raad van bestuur van de Kansspelautoriteit heeft d.d. 21 oktober 2021 nieuwe vergunningen verleend voor de periode van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026;
- kansspelwetgeving binnen Nederland en in Europa, waarvan de ontwikkelingen op de voet worden gevolgd;
- de afhankelijkheid van gekwalificeerde medewerkers en geautomatiseerde systemen;
- frauderisico en het reputatierisico van de loterijen.

Zie voor de uitgebreide toelichting op de strategische risico's de paragraaf 'Risicobeheersing en toezicht' bij het verslag van de directie.

Toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten

Vergunningen loterijen

De Postcode Loterij en de VriendenLoterij zijn twee afzonderlijke entiteiten die elk een loterij organiseren onder een eigen vergunning. De Kansspelautoriteit geeft voor bepaalde tijd, zogenoemde semi-permanente vergunningen af, gebaseerd op artikel 3 van de Wet op de kansspelen. De statuten, vergunningen, deelnemersreglementen en financiële reglementen vormen het kader waarbinnen de activiteiten worden uitgevoerd.

Postcode Loterij

Op 21 oktober 2021 heeft de Kansspelautoriteit een vergunning verleend onder nummer 300028/14480 voor de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026.

VriendenLoterij

Op 21 oktober 2021 heeft de Kansspelautoriteit een vergunning verleend onder nummer 300027/14481 voor de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026.

Afdrachtverplichting

De bestemming van de afdracht is vastgelegd in de vergunningen van de loterijen in onder andere de volgende artikelen.

Artikel 12. De afdracht bedraagt per kalenderjaar, minimaal 40% van de opbrengst (aantal verkochte deelnamebewijzen x verkoopprijs deelnamebewijzen) van de georganiseerde loterij(en), waarbij de vergunninghouder minimaal 80% van de afdracht uitkeert aan begunstigden die door de Belastingdienst zijn aangewezen als algemeen nut beogende instellingen ('ANBI').

Artikel 13. De vergunninghouder keert de afdracht zo spoedig mogelijk, en in ieder geval uiterlijk binnen drie maanden na afloop van elk kalenderjaar, uit aan de begunstigden.

De informatie die over de afdracht verstrekt dient te worden is vastgelegd in artikel 22g van de vergunningen en kent ten minste de volgende elementen:

- i. een lijst met begunstigden waaraan de vergunninghouder de afdracht van het voorafgaande kalenderjaar heeft uitgekeerd;
- ii. of deze begunstigden door de Belastingdienst zijn aangewezen als ANBI;
- iii. de wijze waarop de vergunninghouder bepaalt welke organisaties worden aangemerkt als begunstigden;
- iv. de wijze waarop de vergunninghouder de afdracht verdeelt over de begunstigden.

In de financieel reglementen van de loterijen is vastgelegd dat de afdracht ten gunste komt aan instellingen die werkzaam zijn voor één of meerdere van de volgende doeleinden van algemeen belang: gezondheid, internationale hulp, kunst en cultuur, maatschappelijk en sociaal belang, milieu, natuur en dieren, sport en recreatie.

De loterijen voldoen aan de eis in de vergunning om minimaal 80% van de afdracht over 2023 uit te keren aan begunstigden die door de Belastingdienst

zijn aangewezen als algemeen nut beogende instellingen ('ANBI'). Een specificatie per loterij is beschikbaar op de website.

De vergunningen bieden de mogelijkheid om per kalenderjaar ten hoogste 20% van de afdracht ten goede te laten komen aan begunstigden die op eigen initiatief goederen of diensten ter beschikking stellen, die door de vergunninghouder als prijzen kunnen worden gebruikt. Deze roerende zaken zijn in de jaarrekening verantwoord als goededoelenprijzen en -cadeaus.

De Postcode Loterij en VriendenLoterij verbinden zich door te handelen in overeenstemming met de vergunning, de statuten, het financiële reglement en het deelnemersreglement.

1. Immateriële vaste activa

De mutaties in de immateriële vaste activa worden als volgt weergegeven:

	Software
	<hr/>
	€
Stand per	
31 december 2022	
Verkrijgingsprijzen	24.910.508
Cumulatieve afschrijvingen	-17.879.292
	<hr/>
Boekwaarden	7.031.216
	<hr/>
Mutaties	
Investeringsen	-
Afschrijvingen	-2.580.165
Waardevermindering	-2.817.722
Desinvesteringen	-3.582.745
Afschrijvingen desinvesteringen	3.582.745
	<hr/>
Saldo	-5.397.887
	<hr/>
Stand per	
31 december 2023	
Verkrijgingsprijzen	21.327.763
Cumulatieve afschrijvingen	-19.694.434
	<hr/>
Boekwaarden	1.633.329
	<hr/>

De immateriële vaste activa betreffen met name aangeschafte software voor het lotenadministratiesysteem Beehive. Het gehanteerde afschrijvingspercentage voor software is 20%.

2. Materiële vaste activa

De mutaties in de materiële vaste activa worden als volgt weergegeven:

	Bedrijfs- gebouwen en -terreinen	Andere bedrijfs- middelen	Totaal
	€	€	€
Stand per			
1 januari 2023			
Verkrijgingsprijzen	70.559.729	2.874.016	73.433.745
Cumulatieve afschrijvingen	-7.689.461	-1.844.388	-9.533.849
Boekwaarden	62.870.268	1.029.628	63.899.896
Mutaties			
Investeringsprijzen	-	-	-
Afschrijvingen	-1.865.500	-431.335	-2.296.835
Desinvesteringen	-	-247.438	-247.438
Afschrijvingen desinvesteringen	-	247.367	247.367
Saldo	-1.865.500	-431.406	-2.296.906
Stand per			
31 december 2023			
Verkrijgingsprijzen	70.559.729	2.626.578	73.186.307
Cumulatieve afschrijvingen	-9.554.961	-2.028.356	-11.583.317
Boekwaarden	61.004.768	598.222	61.602.990
Afschrijvingspercentages	0% - 10%	10%-33%	

Inventaris, vervoermiddelen, installaties en computerapparatuur zijn onder 'andere bedrijfsmiddelen' opgenomen. De gehanteerde afschrijvingspercentages voor bedrijfsgebouwen en -terreinen zijn als volgt:

- terreinen	0%
- bedrijfsgebouwen	2,5% tot de restwaarde
- verbouwingen	3,5%-10%

Voor andere bedrijfsmiddelen zijn de percentages als volgt:

- inventaris	10%-20%
- vervoermiddelen	20%
- computerapparatuur	20%-33%
- installaties	20%

Andere bedrijfsmiddelen betreft een kunstwerk ter waarde van € 200.000 van Karel Appel. Dit kunstwerk is voor onbepaalde tijd in bruikleen gegeven aan het Cobra Museum voor Moderne Kunst in Amstelveen. Het gehanteerde afschrijvingspercentage is 0%.

3. Financiële vaste activa

De mutaties in de financiële vaste activa worden als volgt weergegeven:

	<i>Overige vorderingen</i>	<i>Latente belasting- vordering</i>	<i>Totaal</i>
	€	€	€
Stand per 1 januari 2023	45.000	2.177.132	2.222.132
Mutaties	-	63.877	63.877
Stand per 31 december 2023	45.000	2.241.009	2.286.009

De belastinglatentie per 31 december 2023 is gevormd voor compensabele verliezen over de boekjaren 2020 en 2021 en voor verschillen in de fiscale en commerciële afschrijvingstermijnen voor activa.

4. Voorraden

	<i>31 december 2023</i>	<i>31 december 2022</i>
	€	€
Naturaprijzen en -cadeaus	13.854.461	8.579.570

5. *Vorderingen*

	<u>31 december 2023</u>	<u>31 december 2022</u>
	€	€
Vooruitbetaalde televisieprogrammakosten	-	663.548
Vooruitbetaalde wervingskosten	1.183.864	323.677
Vooruitbetaalde prijzen	1.815.054	88.773
Nog te ontvangen inleggelden	697.315	577.689
Nog te ontvangen rentebaten	1.975.338	830.530
Depot bij leveranciers	583.448	694.948
Vennootschapsbelasting	8.950	193.697
Overige vorderingen	5.881.480	3.725.071
	<u>12.145.449</u>	<u>7.097.933</u>

Alle vorderingen hebben een looptijd van minder dan één jaar.

6. *Liquide middelen*

De liquide middelen betreffen banktegoeden die direct en op korte termijn opeisbaar zijn en die gespreid zijn over banken met minimaal een 'A'-status.

7. *Groepsvermogen*

Het eigen vermogen wordt in de toelichting op de vennootschappelijke balans nader toegelicht.

8. *Partnerverplichtingen en Afdracht partners*

	<i>Nog uit te keren per 31 december 2022</i>	<i>Totale afdracht 2023</i>	<i>Uitgekeerd in 2023</i>	<i>Nog uit te keren per 31 december 2023</i>
	€	€	€	€
Postcode Loterij	193.266.250	348.632.362	332.205.636	209.692.976
VriendenLoterij	58.121.203	143.488.723	146.975.025	54.634.901
	<u>251.387.453</u>	<u>492.121.085</u>	<u>479.180.661</u>	<u>264.327.877</u>

Volgens de vergunningen dient minimaal 80% van de afdracht te worden uitgekeerd aan instellingen met een ANBI-status. Van de totale afdracht over 2023 bedroegen de uitkeringen aan instellingen met een ANBI-status 95% voor de Postcode Loterij en 90% voor de VriendenLoterij.

Meer informatie over de uitkeringen in 2023 en de goede doelen is weergegeven op de websites van de loterijen en in het publieksverslag.

9. Belastingen en sociale premies

	<u>31 december 2023</u>	<u>31 december 2022</u>
	€	€
Kansspelbelasting	26.174.521	24.440.247
Loonheffing	3.743.276	3.410.903
Omzetbelasting	674.480	870.599
	<u>30.592.277</u>	<u>28.721.749</u>

Gezien de activiteiten dragen de loterijen alleen in Nederland belasting af.

10. Overige schulden

	<u>31 december 2023</u>	<u>31 december 2022</u>
	€	€
Vooruit ontvangen inleggeden	85.997.453	80.266.063
Nog te betalen wervingskosten	7.885.721	3.292.176
Nog te betalen personeelskosten	7.051.397	5.545.940
Overige schulden	7.737.560	5.548.963
	<u>108.672.131</u>	<u>94.653.142</u>

De kortlopende schulden hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar. De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan.

11. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen

De holding heeft een aansprakelijkheidsverklaring afgegeven conform artikel 2:403 BW voor de dochterondernemingen Nationale Postcode Loterij N.V. en VriendenLoterij N.V., alle gevestigd te Amsterdam.

Meerjarige financiële verplichtingen

Er zijn financiële verplichtingen die niet in de balans zijn opgenomen, die verband houden met toekomstige activiteiten tot een bedrag van € 21,7 miljoen. Voor verdere uitsplitsing van dit bedrag zie hieronder.

- met betrekking tot naturaprijzen

€ 4,1 miljoen heeft betrekking op verplichtingen inzake naturaprijzen. De verplichtingen betreffen merchandise-overeenkomsten en inkoopafspraken van toegangskarten. De totale verplichting voor deze overeenkomsten in 2024 is € 2,3 miljoen.

- met betrekking tot wervingskosten

€ 8,6 miljoen heeft betrekking op verplichtingen inzake wervingskosten. De verplichtingen betreffen sponsorovereenkomsten en inkoop van zendtijd. De totale verplichting voor deze overeenkomsten in 2024 is € 5,1 miljoen.

- voor televisieprogramma's

€ 3,4 miljoen heeft betrekking op verplichtingen voor televisieprogramma's en wervingsactiviteiten. De totale verplichting voor deze overeenkomsten in 2024 is € 2,2 miljoen.

- met betrekking tot de leaseovereenkomst voor bedrijfsauto's

€ 0,4 miljoen heeft betrekking op de leaseovereenkomst voor bedrijfsauto's. De omvang van de verplichting die voortvloeit uit de leaseovereenkomst, hangt af van het aantal leaseauto's. De verplichting loopt af bij beëindiging van de leaseovereenkomst. Van de verplichting per 31 december 2023 op grond van de leaseovereenkomst voor bedrijfsauto's loopt € 0,2 miljoen af in 2024.

- met betrekking tot overige financiële verplichtingen

€ 0,2 miljoen heeft betrekking op overige meerjarige, financiële verplichtingen. De totale verplichting voor deze overeenkomsten in 2024 is € 0,2 miljoen.

Met Novamedia is een licentie- en managementovereenkomst gesloten. Deze overeenkomst geldt voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2027. De in de overeenkomst vastgelegde licentievergoeding bedraagt een percentage van de opbrengsten. Tevens is een afspraak opgenomen met betrekking tot de vergoeding voor de directievoering.

12. Opbrengsten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Inleggelden Postcode Loterij	830.077.053	804.500.235
Inleggelden VriendenLoterij	341.639.814	321.064.984
	<u>1.171.716.867</u>	<u>1.125.565.219</u>
Transactie tussen groepsmaatschappijen	-	-
Netto-opbrengst	<u>1.171.716.867</u>	<u>1.125.565.219</u>

De inleggelden bestaan uit betaalde inleg van deelnemers uit de twaalf reguliere en twee extra trekkingen bij de Postcode Loterij. Bij de VriendenLoterij hebben drie extra trekkingen in 2023 plaatsgevonden. De loterijopbrengsten zijn uitsluitend in Nederland gegenereerd.

13. *Uitkeringen aan deelnemers*

	<i>Postcode Loterij</i>	<i>Vrienden- Loterij</i>	<i>Totaal 2023</i>
	€	€	€
Prijzen	404.961.028	169.371.548	574.332.576
Cadeaus	121.923.401	27.166.105	149.089.506
Goededoelenprijzen en -cadeaus	-	19.701.663	19.701.663
Bruto-uitkeringen aan deelnemers	526.884.429	216.239.316	743.123.745
Ontvangen kortingen op naturaprijzen	-140.406.821	-72.041.318	-212.448.139
Ontvangen kortingen op cadeaus	-67.083.872	-4.885.467	-71.969.339
Goededoelenprijzen en - cadeaus onder afdracht partners	-	-13.470.228	-13.470.228
Verschil nominale waarde en consumentenwaarde Goededoelenprijzen en - cadeaus	-	-6.231.435	-6.231.435
Netto-uitkeringen aan deelnemers	319.393.736	119.610.868	439.004.604
	€	€	€
Netto-geldprijzen	153.765.204	45.072.698	198.837.902
Netto-naturaprijzen	110.789.003	52.257.532	163.046.535
Netto-cadeaus	54.839.528	22.280.639	77.120.167
Netto-uitkeringen aan deelnemers	319.393.735	119.610.868	439.004.604

De in de uitkering aan deelnemers opgenomen last kansspelbelasting over 2023 was in totaal € 58.406.205 (2022: € 63.198.767).

	2023	2022
	€	€
Postcode Loterij	45.046.582	50.795.916
VriendenLoterij	13.359.623	12.402.851
	58.406.205	63.198.767

14. Goededoelenprijzen en -cadeaus onder afdracht partners

De inkoop van goededoelenprijzen en -cadeaus van € 13.470.228 bij de VriendenLoterij wordt ook verantwoord onder de afdracht aan partners (2022: € 9.256.411).

15. Wervingskosten

	2023	2022
	€	€
Direct marketing	79.377.466	72.318.594
Televisie	17.354.625	18.916.036
Online	12.537.231	13.262.002
Overige	6.538.959	3.446.604
	115.808.281	107.943.236

De wervingskosten betreffen de directe kosten van de wervingsactiviteiten, maar ook de kosten die samenhangen met de verkregen vergunningen en kosten die hieraan zijn verbonden.

16. Organisatiekosten

Onder organisatiekosten zijn de zogenaamde backofficekosten opgenomen. De opbrengsten uit de verhuur van kantoorruimte van € 753.169 (2022: € 686.462) zijn gesaldeerd met de organisatiekosten.

Accountantshonoraria

In dit boekjaar en voorgaand boekjaar zijn onderstaande bedragen ten laste van het resultaat gebracht en hebben betrekking op diensten van PwC Nederland. Deze honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de holding en de twee loterijen zijn uitgevoerd door de accountantsorganisatie, zoals bedoeld in artikel 1 lid 1 Wet toezicht accountantsorganisaties. Tevens betreft het de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort.

	2023	2022
	€	€
Controle van de jaarrekening	324.970	306.575
Andere controlewerkzaamheden	153.072	106.311
Fiscale advisering	194.065	190.471
Andere niet-controlediensten	32.014	44.374
	704.121	647.731

Het honorarium voor de controle van de jaarrekening heeft betrekking op het onderzoek van de jaarrekening uitgevoerd door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

De andere controlewerkzaamheden hebben betrekking op onderzoek naar de maatregelen en procedures die de betrouwbaarheid en exclusiviteit moeten waarborgen, evenals de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in relatie tot de deelnemersadministratie van de loterijen. In de beschikkingen van de loterijen is de verplichting van een dergelijk onderzoek opgenomen met vastlegging van de uitkomsten daarvan in een mededeling. PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. stuurt een afschrift van de mededeling naar het ministerie van Justitie en Veiligheid en de Kansspelautoriteit.

De adviesdiensten op fiscaal terrein betreffen fiscale adviezen aan de holding en loterijen (2023: € 76.843; 2022: € 49.635) en fiscale adviezen aan prijswinnaars (2023: € 117.222; 2022: € 140.836). Prijswinnaars die een bedrag met een bruto waarde van € 1.000.000 of meer winnen, krijgen, als zij dat willen, op kosten van de loterijen fiscaal advies van PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V.

Andere niet-controlediensten betreffen met name werkzaamheden in het kader van de verdere professionalisering van de interne IT-auditfunctie en de ISO 27001-certificering.

17. Personeelskosten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Salarissen	35.333.586	34.249.527
Sociale lasten	5.542.343	5.310.711
Pensioenlasten	7.317.067	6.359.375
Overige personeelskosten	390.600	1.657.764
	<u>48.583.596</u>	<u>47.577.377</u>

Alle medewerkers zijn bij de Postcode Loterij in dienst, de kosten worden op basis van een verdeelsleutel verdeeld over Postcode Loterij en VriendenLoterij. Bij de Postcode Loterij zijn op 31 december 2023 643 mensen in dienst (2022: 634. Omgerekend naar een volledig dienstverband over 2023, gemiddeld 506 (2022: 506).

18. Financiële baten en lasten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Rentebaten	11.143.738	346.644
Bankkosten	-	-816.235
	<u>11.143.738</u>	<u>-469.591</u>

In 2023 zijn de bankkosten van € 795.000 geclassificeerd als onderdeel van de wervingskosten.

19. Vennootschapsbelasting

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Commercieel resultaat voor vennootschapsbelasting	279.847	541.169
Verschillen tussen commerciële en fiscale winstbepaling	2.064.156	2.050.554
	<u>2.344.003</u>	<u>2.591.723</u>
Fiscaal resultaat	2.344.003	2.591.723
	<u>95.899</u>	<u>132.581</u>
Vennootschapsbelasting	95.899	132.581
	<u>95.899</u>	<u>132.581</u>
Toepasselijk belastingtarief		
Tot en met € 200.000 (2022 tot en met € 395.000)	19,0%	15,0%
Vanaf € 200.001	25,8%	25,8%

De verschillen tussen de commerciële en fiscale resultaatbepaling worden veroorzaakt door:

- fiscaal niet-aftrekbare bedragen;
- verschillen tussen commerciële en fiscale afschrijving op IT-investeringen en het bedrijfspand.

Hierdoor is het effectieve belastingtarief in 2023 34,3% (2022: 24,50%).

20. Resultaat na belastingen

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Geconsolideerd resultaat na belastingen	183.948	408.588
	<u>183.948</u>	<u>408.588</u>

21. Bezoldiging

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Raad van commissarissen	124.750	111.500
	<u>124.750</u>	<u>111.500</u>

De bestuurders van de Goede Doelen Loterijen ontvangen geen directe vergoeding voor de uitvoering van hun taken. Nadere informatie wordt toegelicht in de grondslagen van de jaarrekening onder de paragraaf verbonden partijen.

Vennootschappelijke jaarrekening

Vennootschappelijke balans per 31 december 2023

(na resultaatbestemming)

Activa	Ref	31 december 2023		31 december 2022	
		€	€	€	€
Vaste activa					
Financiële vaste activa	22		30.118.673		29.870.848
 Vlottende activa					
Belastingen en sociale premies		8.950		193.697	
Overige vorderingen		468.750		-	
Liquide middelen	23	51.640.138		100.309.979	
			<u>52.117.838</u>		<u>100.503.676</u>
 Totaal activa			<u>82.236.511</u>		<u>130.374.524</u>

Vennootschappelijke balans per 31 december 2023

(na resultaatbestemming)

<i>Passiva</i>	Ref	<i>31 december 2023</i>		<i>31 december 2022</i>	
		€	€	€	€
<i>Eigen vermogen</i>	24				
Geplaatst					
aandelenkapitaal		45.000		45.000	
Agio		3		3	
Algemene reserve		27.693.659		27.285.071	
Resultaat boekjaar		183.948		408.588	
			27.922.610		27.738.662
<i>Kortlopende schulden</i>					
Overige schulden	25	54.313.901		102.635.862	
			54.313.901		102.635.862
Totaal passiva		82.236.511		130.374.524	

Vennootschappelijke staat van baten en lasten over 2023

		<u>2023</u>	<u>2022</u>
Ref		€	€
Resultaat groepsmaatschappijen	27	<u>183.948</u>	<u>408.588</u>
Resultaat na belastingen		<u>183.948</u>	<u>408.588</u>

Toelichting op de vennootschappelijke balans en staat van baten en lasten

Algemeen

De grondslagen van waardering van de activa en passiva, en van de resultaatbepaling voor de vennootschappelijke jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk. Deelnemingen waarop invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening.

Als de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover de holding in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, dan wordt hiervoor een voorziening getroffen.

Voor de grondslagen van de waardering van de activa en passiva en van de resultaatbepaling wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

22. Financiële vaste activa

	<i>Deelnemingen</i>	<i>Latente belasting- vordering</i>	<i>Totaal</i>
	€	€	€
Stand per 1 januari 2023	27.693.715	2.177.133	29.870.848
Aandeel in het resultaat	183.948	-	183.948
Mutaties	-	63.877	63.877
Stand per 31 december 2023	27.877.663	2.241.010	30.118.673

Voor de toelichting op de belastinglatentie wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

Alle twee de deelnemingen zijn gevestigd in de Beethovenstraat 200, 1077 JZ, te Amsterdam.

Lijst deelnemingen

	Aandeel in kapitaal
Nationale Postcode Loterij N.V., Amsterdam	100%
VriendenLoterij N.V., Amsterdam	100%

23. Liquide middelen

De liquide middelen betreffen banktegoeden die direct en op korte termijn opeisbaar zijn en die gespreid zijn over banken met minimaal een 'A'-status.

24. Eigen Vermogen

Het mutatieoverzicht van het eigen vermogen over het huidige en voorgaande boekjaar is als volgt.

	<i>Geplaatst aandelen- kapitaal</i>	<i>Agio</i>	<i>Algemene reserve</i>	<i>Resultaat boekjaar</i>	<i>Totaal</i>
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2023	45.000	3	27.285.071	408.588	27.738.662
Resultaat voorgaand boekjaar	-	-	408.588	-408.588	-
Resultaat boekjaar	-	-	-	183.948	183.948
Stand per 31 december 2023	45.000	3	27.693.659	183.948	27.922.610

	<i>Geplaatst aandelen- kapitaal</i>	<i>Agio</i>	<i>Algemene reserve</i>	<i>Resultaat boekjaar</i>	<i>Totaal</i>
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2022	45.000	3	28.881.382	-1.596.311	27.330.074
Resultaat voorgaand boekjaar	-	-	-1.596.311	1.596.311	-
Resultaat boekjaar	-	-	-	-408.588	408.588
Stand per 31 december 2022	45.000	3	27.285.071	408.588	27.738.662

Aandelenkapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van de holding bedraagt € 225.000 en bestaat uit 22.500 gewone aandelen, elk groot € 10. Van het maatschappelijk kapitaal is geplaatst en gestort € 45.000, verdeeld in 4.500 gewone aandelen.

Agio en algemene reserve

Het agio betreft de inbreng van de twee loterijen voor in totaal € 3.

In de statuten van Stichting Aandelen Nationale Goede Doelen Loterijen is in artikel 6 lid 3 bepaald dat het bestuur slechts bevoegd is te besluiten tot vervreemding van aandelen na toestemming daartoe van de RvC van de holding. In overeenstemming met de vergunningen van de Loterijen, is daarmee gewaarborgd dat de aandelen niet vrij verhandelbaar zijn.

Het eigen vermogen voorziet in geval van discontinuïteit in de mogelijkheid om het personeel een afvloeiingsregeling te bieden, geactiveerde IT-investeringen af te waarderen en (langlopende) contracten te ontbinden.

Voorstel resultaatbestemming

Op grond van de vergunningen van de twee Goede Doelen Loterijen kan de holding geen dividend uitkeren aan de aandeelhouder. Het resultaat van de holding wordt tot liquidatie toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve.

Het resultaat over het verslagjaar is € 183.948 na vennootschapsbelasting. Dit wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

25. Overige schulden

	<u>31 december 2023</u>	<u>31 december 2022</u>
	€	€
Schulden aan aandeelhouders	8.842	10.777
Schulden aan groepsmaatschappijen	54.305.059	102.413.559
Overlopende passiva	-	211.526
	<u>54.313.901</u>	<u>102.635.862</u>

De schulden hebben een looptijd van korter dan een jaar.
De schuld aan de groepsmaatschappijen heeft betrekking op de deposito's van de groepsmaatschappijen die bij banken van de holding zijn uitgezet.

26. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Vanaf de datum van oprichting (28 mei 2004) vormt de holding met haar dochtermaatschappijen een fiscale eenheid voor de btw en de vennootschapsbelasting. Op grond van de Invorderingswet zijn de vennootschap en de met haar gevoegde dochterondernemingen ieder hoofdelijk aansprakelijk voor de gecombineerde verschuldigde belasting.

27. Staat van baten en lasten

Door de holding gemaakte kosten worden volledig doorbelast aan de Postcode Loterij en de VriendenLoterij. Het betreft hier voornamelijk de beloning van de RvC en de beheersvergoeding aan Stichting Aandelen Nationale Goede Doelen Loterijen.

Doordat de kosten volledig worden doorbelast, is het resultaat van de holding nihil. Bij de holding waren in 2023 geen medewerkers in dienst. In 2022 waren eveneens geen medewerkers in dienst.

Amsterdam, 15 april 2024

Amsterdam, 15 april 2024

De directie,

De raad van commissarissen,

Mevrouw S.J. van Aken

Mevrouw A. Esmeijer

Mevrouw I. Rog

De heer P. Rosenmöller

De heer M. Verboven

De Heer E.H. Verkoren

Mevrouw mr. R.A.M. Zwart

Overige gegevens

Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten is bepaald, conform artikel 19, dat het behaalde jaarresultaat ter vrije beschikking staat van de algemene vergadering van aandeelhouders.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Voor de controleverklaring van de onafhankelijke accountant wordt verwezen naar de volgende pagina.

Door de aandeelhoudersvergadering vastgesteld op 15 april 2024.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering en de raad van commissarissen van Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V.

Verklaring over de jaarrekening 2023

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V. ('de vennootschap') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap en de groep (de vennootschap samen met haar dochtermaatschappijen) op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023 van Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V. te Amsterdam gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van de groep en de enkelvoudige jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2023;
- de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2023; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9, Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

NLE00023588.1.1

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357, 1006 BJ Amsterdam

T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot fraude en continuïteit, en de aangelegenheden daaruit, bepaald in de context van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie ter ondersteuning van ons oordeel, zoals onze bevindingen en observaties ten aanzien van de controleaanpak frauderisico's en de controleaanpak continuïteit, moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude geïdentificeerd en ingeschat. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V. en haar omgeving en de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop de directie inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van commissarissen toezicht uitoefent en de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar hoofdstuk 'risicobeheersing en toezicht' van het jaarverslag, waarin de directie toelicht hoe zij tot een integrale frauderisicoanalyse is gekomen. Tevens verwijzen wij naar het hoofdstuk 'de auditcommissie' van het jaarverslag waar de raad van commissarissen aangeeft inzicht te hebben verkregen in de gebieden met de grootste (financiële) risico's en de wijze waarop de directie en het management deze risico's effectief beheersen.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd, waaronder de frauderisicoanalyse van het management, de gedragscode, klokkenluidersregeling en incidentenregistratie.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de leden van de directie, het management, manager en medewerkers van de afdelingen financiële zaken, riskmanagement en juridische zaken en de raad van commissarissen of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude. Hieruit volgden geen signalen van feitelijke, vermeende of vermoede fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van frauderisico's.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Geïdentificeerde frauderisico's

Fraude vanwege het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management

De directie bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken.

Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door de directie met betrekking tot:

- journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;
- schattingen;
- significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.

Wij hebben daarbij bijzondere aandacht voor tendenties als gevolg van mogelijke belangen van de directie.

Onze controlewerkzaamheden en observaties

Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierin functiescheiding kan worden doorbroken.

Wij hebben onze controle hoofdzakelijk gegevensgericht ingestoken.

Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Wij hebben tevens bijzondere aandacht besteed aan consolidatie- en eliminatieboekingen, waarbij wij ons vooral hebben gericht op het toetsen van boekingen die de omzet en het resultaat in het betreffende boekjaar beïnvloeden.

Wij hebben geen significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd.

Daarnaast hebben wij specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van de directie, waaronder de waardering van het pand en de verwerking van kosten naturaprijzen. Wij hebben in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van mogelijke vooringenomenheid van de directie bij schattingen.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door de directie.

Geïdentificeerde frauderisico's

Het risico van frauduleuze financiële verslaggeving ten gevolge van te hoog verantwoorde omzet

Als onderdeel van onze risico-inschatting en uitgaande van de veronderstelling dat er bij de opbrengstenverantwoording frauderisico's bestaan, hebben wij geëvalueerd welke opbrengstsoorten aanleiding geven tot een risico op afwijking van materieel belang als gevolg van fraude.

De directie kan proberen opbrengsten te hoog te presenteren door opbrengsten te verantwoorden die feitelijk niet hebben plaatsgevonden of opbrengsten te verantwoorden die in de volgende periode zouden moeten worden verantwoord.

Onze controlewerkzaamheden en observaties

Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing en de effectieve werking van deze maatregelen getoetst ten aanzien van de omzetverantwoording.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een combinatie van het toetsen en steunen op de relevante interne controles en gegevensgerichte controles.

Wij hebben data-analyses uitgevoerd om afwijkende omzetboekingen in het boekjaar te identificeren en hebben specifieke gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd, waaronder het vaststellen dat deze omzetboekingen zijn gebaseerd op daadwerkelijke leveringen in het betreffende boekjaar.

Ten slotte hebben wij aan het einde van het jaar controlewerkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot het afsluitingsproces om mogelijke verschuivingen in de opbrengsten van trekkingen die in het volgende boekjaar plaatsvinden naar de opbrengsten die in het lopende boekjaar zijn gerapporteerd, te identificeren.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van de afgrenzing en bestaan van de omzetverantwoording.

Wij hebben in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Ook hebben we kennisgenomen van advocatenbrieven en correspondentie met toezichthouders en zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor fraude. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing vormen voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving. Indien daar sprake van was, hebben wij onze evaluatie van het risico van fraude en de gevolgen daarvan voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.

Controleaanpak continuïteit

Zoals toegelicht in het onderdeel 'bestuursverklaring over de risicobeheersing binnen de loterijen' in het verslag van de directie, heeft de directie zijn continuïteitsbeoordeling voor ten minste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van het verslag uitgevoerd en geen gebeurtenissen of omstandigheden geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de entiteit om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).

Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van de directie te evalueren omvatten onder andere:

- Overwegen of de continuïteitsbeoordeling van de directie alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben genomen door de directie te bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- Nagaan of de directie gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gereede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de vennootschap om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).
- Het evalueren van de huidige begroting van de directie en de gerealiseerde resultaten voor het volgende boekjaar, rekening houdend met actuele ontwikkelingen in de branche en alle relevante informatie waarvan wij op de hoogte zijn als gevolg van onze controle.
- Inwinnen van inlichtingen bij de directie over zijn kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door de directie verrichte continuïteitsbeoordeling.

Wij concluderen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is en, op basis van de verkregen controle-informatie, er geen onzekerheid van materieel belang met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden bestaat die gereede twijfel kan doen ontstaan over de mogelijkheid van de entiteit om haar continuïteit te handhaven.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9, Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9, Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid en is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de controlestandaarden is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer hier sprake van is.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 15 april 2024
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. A.G.J. Gerritsen RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2023 van Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V.

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert.

Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.